

RUSIJOS DŪMA RAGINS LIETUVĄ ATSISAKYTI SAVO ŽEMIŲ

Maskva, balandžio 28 d. (ELTA). Rusijos Valstybės Dūmoje įregistruotas prašymo, kuriuo Lietuva raginama atsisakyti 1939-1941 m. prijungtų žemių, projektas. Toks prašymas - atsakas į balandžio 26 d. Lietuvos Seimo priimtą pareiškimą.

Projekto autorius Viktor Alksnis teigia, kad nuolat sovietinės okupacijos temą eskaluojantys Lietuvos politikai atkakliai vengia kalbėti apie tai, jog po Ribbentropo-Molotovo Lietuvos teritorija išsiplėtė.

Rusijos Federacijos Tarybos pirmininkas Sergej Mironov pavadino "svaičiojimais" priimtą Lietuvos Seimo pareiškimą, kuriame pažymima, jog negalima pergale vadinti to, kas pratęsė kitų valstybių okupaciją ir buvo nesuderinama su demokratiniais jų lūkesčiais. "Mane stebina tokie pareiškimai, dėl kurių tokius vadovus kaltins jų pačių tautos", - teigė jis žurnalistams. Lietuvos ir Estijos prezidentų sprendimą

nedalyvauti gegužės 9-osios išskilmėse Maskvoje S. Mironov pavadino "istorine klaida ir jų asmeninės karjeros klaida".

S.Mironov stebėjosi ir Latvijos prezidentės pareiškimu, kad sienos sutartis su Rusija bus pasirašyta, bet teritorinių pretenzijų liks. "Jeigu sienos sutartis pasirašoma, tai teisiškai klausimas laikomas sureguliuotu", - sakė jis. Anot jo, "tokios pretenzijos yra prasiimančios ir neturi juridinio pagrindo tarptautinės teisės požiūriu".

ITAR-TASS teigimu, Latvijos Seimas pradės rengti analogišką Lietuvos Seimui pareiškimą. Kairioji Latvijos Seimo dauguma įregistravo iš karto du projektus. Vienu iš jų Rusija raginama "pripažinti Latvijos okupaciją", taip pat "įvertinti žalą, kurią patyrė šalis ir jos gyventojai". Projektų autoriai ragina Latvijos valdžią reikalauti iš Rusijos kompensacijos už okupaciją, - rašo *ITAR-TASS*.

IRAKAS VERČIA NAUJĄ ISTORIJS PUSLAPĮ

Irakas suformavo pirmąją demokratiškai išrinktą šalies vyriausybę per daugiau nei pusę amžiaus ir užbaigė tris mėnesius trukusią politinę suirutę, kuri apsunkino pastangas nutraukti smurtą. Ironiška tai, kad vyriausybė suformuota per buvusio šalies diktatoriaus Saddam Hussein 68-ąjį gimtadienį.

Užsitęsęs vyriausybės formavimo procesas, kurį stabdė politiniai nesutarimai dėl ministerijų paskirstymo, pakirto irakiečių pasitikėjimą savo lyderiais. Sunkios derybos dėl kabineto sužlugdė po rinkimų atsiradusį optimizmą ir greičiausiai dar pakurstė sukilimą.

Vyriausybėje dirbs 31 ministras ir keturi vicepremierai - tokiu būdu siekiama užtikrinti, kad kabinete būtų atstovaujama beveik visoms Irako gyventojų grupėms.

Dauguma postų vyriausybėje atiteko gyventojų daugumą sudarantiems musulmonams šiitams, naujai politinei jėgai, kuri atėjo į valdžią po dešimtmečius trukusio sunitų dominavimo. Nemažai postų gavo ir kurdai bei sunitai. Septynioms ministerijoms

vadovaus moterys.

Tačiau faktas, kad premjeras šiitas Ibrahimas Jaafari nesugebėjo pateikti parlamentui pilno vyriausybės narių sąrašo, nes vis dar nenuspręsta, kas galiausiai vadovaus Naftos pramonės, Gynybos, Elektros tiekimo ir Žmogaus teisių ministerijoms, tik įrodo, jog naujieji vadovai nesutaria dėl vyriausybės sudėties.

Anksčiau Pentagono favoritu buvęs pasaulietišku pažiūrų šiitų politikas Ahmedas Chalabi laikinai vadovaus naftos pramonės ministerijai, o laikinuoju gynybos ministru bus I.Jaafari.

Nors postų paskirstymas daugiau ar mažiau atitinka Irako gyventojų sudėtį, I. Jaafari bus sunku įrodyti, kad tai "nacionalinės vienybės" vyriausybė.

Šią savaitę žlugus deryboms su Iyadu Allawi, kuris reikalavo per daug postų vyriausybėje, į ją nebuvo įtrauktas nė vienas buvusio ministro pirmininko partijos narys.

I.Allawi partija užėmė trečią vietą rinkimuose, laimėjusi 40 vietų parlamente, ir dabar taps opozicine jėga. **Delfi**

Vilniuje kalba NATO Generalinis sekretorius Jaap de Hoop Scheffer. Iš kairės prie stalo: Lietuvos Užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, Vilniaus universiteto rektorius prof. Benediktas Juodka ir Tarptautinių ryšių ir politinių mokslų instituto direktorius dr. Raimundas Lopata. **NATO nuotr.**

LIETUVOS NARYSTĖ ES BUVO NEIŠSVENGIAMA

Vilnius, balandžio 28 d. (ELTA). Lietuvos įstojimas į Europos Sąjungą buvo neišsvengiamas, nes kitaip būtų tekę rinktis kelią atgal į diktatūrą, Seime minint mūsų šalies įstojimo į Bendriją metines pareiškė Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

Savo ruožtu užsienio reikalų ministras Antanas Valionis paragino jau dabar galvoti apie pirmininkavimą ES ir ruošti kitiems ateities iššūkiams.

"Lietuvos stojimas į ES buvo neišsvengiamas. Tai gal skambės fatališkai, bet mes iš tiesų neturėjome kito pasirinkimo, kito kelio - tik kelią į Europą, nes "kitas kelias" būtų buvęs kelias atgal į diktatūros gnaužtus", - iškilmingame Seimo posėdyje teigė parlamento vadovas. Anot jo, kai kas bando įžvelgti trečiojo ke-

lio galimybę - draugystę su visais, tačiau tai esą neįmanoma, ypač turint omenyje "kai kuriuos istorijos padovanočius Lietuvai kaimynus".

"Bandymas brėžti lygiagretes tarp Lietuvos narystės ES ir "narystės" TSRS, mano nuomone, yra, švelniai tariant, naivus, - kalbėjo A.Paulauskas. - Tokie bandymai ignoruoja istoriją, ignoruoja Lietuvos okupacijos faktą. Nereikia jokio specialaus išsilavinimo, kad suvoktum, kad įžiūrėtum skirtumą tarp buvimo kokios nors sąjungos nariu laisvai tautai laisva valia; ir buvimo jėga pasmerktai būti "tarp lygių lygi ir laisva".

Seimo pirmininko teigimu, skeptikai, kurie bando dėti tarp Sovietų Sąjungos ir ES lygybės ženklą, sąmoningai nenori matyti, girdėti ir suprasti, kas

vyksta XXI amžiaus Lietuvoje ir pasaulyje. "Lietuva, kaip ir bet kuri kita šiuolaikiška valstybė, negali izoliuotis, atsitverti nuo mus supančio pasaulio - tik aktyviai bendraudami ir bendradarbiaudami su Europa ir visu likusiu pasauliu mes galime tikėtis išlaikyti spartų ekonomikos bei socialinės gerovės augimą", - pabrėžė parlamento vadovas.

Pasak jo, neįmanoma lyginti laisvos demokratiškos valstybės pasirinkimo kartu su kitomis valstybėmis susijungti į vieną bendrą ekonominę-politinę, demokratijos ir lygybės principais grindžiamą darinį, su priverstiniu, okupacinės valdžios primestu buvimu sąjungoje, kurioje yra viena vadovaujančios partijos tiesa ir vienas kelias "į šviesų rytojų".

RUSIJOS KARINIO LAIVYNO BAZĖS LIKS UKRAINOJE

Maskva, balandžio 26 d. (ELTA). Rusijos karinis jūrų laivynas liks Ukrainoje iki 2017 metų, tvirtino Rusijos gynybos ministras Sergej Ivanov po susitikimo su savo kolega Ukrainos gynybos ministru Anatolij Gricenka. "Mes susitarėme tęsti darbą pagal 1997 metais sudarytas sutartis dėl bazės, kad Rusijos Juodosios jūros laivynas iki 2017 metų bazuotųsi Kryme ir tęstų savo veiklą".

S. Ivanov paaiškino žurnalistams, kad 1997 metų sutartyje liko nepamirėta daug neišspręstų klausimų, todėl jau duotas nurodymas detalizuoti sutarties tekstą. Į klausimą apie

Rusijos karinio laivyno šaudymo pratybas Feodosijos poligone Rusijos ministras atsakė, kad pagal sutartį šis poligonas priklauso Rusijai. Jame bandoma įvairi karinė įranga, įskaitant ir pagamintą Ukrainoje.

S. Ivanov pabrėžė, jog Rusija nespirtina jokių karinių statybų Novorosijske, ten viskas daroma pagal programą, kuri suplanuota 10 metų, pradedant nuo praėjusių metų.

RUSIJOS MINISTRAS ĮSPĖJO NETURĖTI RYŠIŲ SU BALTIJOS ŠALIMIS IR MOLDOVA

Rusijos URM vadovas įspėjo šalies regionus neužmegzti nesuderintų su Federacijos centru ekonominių ir politinių ryšių su Baltijos šalimis ir Moldova.

"Svarbu laikytis bendros užsienio politikos linijos, ypač su Baltijos šalimis ir Moldova", - pareiškė Sergej Lavrov Tarp-

tautinių ir ekonominių ryšių su užsieniu konsultacinės tarybos prie Rusijos URM posėdyje Maskvoje. Pasak S.Lavrov, Baltijos šalys ir Moldova "dažnai stengiasi, apeidamos centrą, užmegzti santykius su Rusijos regionais, kad įgyvendintų savo ekonominius, o kartais ir politinius interesus". **Delfi**

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Vydas Gedvilas išrinktas Europos reikalų komiteto pirmininku po pustrėčio mėnesio pertraukos. Europos reikalų komiteto nariai vienbalsiai pritarė parlamentaro kandidatūrai į komiteto pirmininko postą. Dauguma parlamentarų pritarė, kad Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas V. Gedvilas taptų penktuoju Seimo vicepirmininku. Parlamentaras Seime žadėjo tapęs Europos reikalų komiteto vadovu siekti tarpusavio sutarimo, bendrai formuoti Lietuvai ir Europos Sąjungai naudingus sprendimus. Biomedicinos mokslų daktaras V. Gedvilas anksčiau dirbo Lietuvos kūno kultūros akademijos prorektoriumi. Jis treniravo Lietuvos moterų krepšinio rinktinę, 1997 metais tapusią Europos čempione. Parlamentaras yra apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-iojo laipsnio ordinu.

Europos reikalų komiteto pirmininko vieta buvo laisva nuo vasario 10 dienos, kai Seimas, tenkindamas į skandalus patekusio “valstiečių” atstovo Alfredo Pekeliūno atsistatydinimo pareiškimą, atleido jį iš šių pareigų. Komitete dirba dvidešimt penki įvairioms frakcijoms atstovaujantys parlamentarai. Pagal Seimo statutą jam turi vadovauti vienas iš parlamento vicepirmininkų.

Medicinos darbuotojų dienos minėjime sveikatos apsaugos ministras Žilvinas Padaiga teigė, jog vidutinis medikų atlyginimas bus padidintas ne 24, o 30 procentų. “Šiandien pasirašytu įsakymu Teritorinėms ligonių kasoms bus pervesti 135 mln. litų ir opus klausimas, dėl kurio diskutuojama ne vieną savaitę, bus išspręstas - nuo gegužės 1 dienos medikų atlyginimai vidutiniškai didės 28 proc.”, - sakė ministras.

Lietuvos Vyriausybė pasiūlė Seimui pataisyti įstatymą dėl branduolinės energetikos ir leisti atsakingus postus Ignalinos AE užimti ne šalies piliečiams, pranešė naujienų agentūra *ITAR-TASS*. Anot jos, Vyriausybė pažymėjo, kad galiojantis įstatymas yra “diskriminacinis” ir “prieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams”. Lietuvos atominės energijos sektoriuje dirba daugiau nei 3 tūkst. žmonių, dauguma jų rusai, baltarusiai ir ukrainiečiai.

Kauno apygardos teismas toliau nagrinėjo nužudyto kunigo Ričardo Mikutavičiaus paveikslų pagrobimo bylą, kurioje apklausti dar šeši liudytojai, tarp jų - ir vienas žinomiausių Lietuvos ekstrasensų panevėžietis Pranciškus Sabaliauskas.

Didžiausia sostinės šeima - Daina ir Tomas Stravinskai - susilaukė penkioliktojo vaiko, tai yra keturioliktabutis sutuoktinių sūnus. Daugiavaikę motiną vakar ligoninėje pasveikino ir savivaldybės skirtus 5 tūkst. litų įteikė Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius Valdas Klimantavičius. Tvarkinga gausi Stravinskų šeima gyvena Pilaitėje, nuosavame name.

Pirmąkart šauniausio Lietuvos kolegijų studento vardą iškovojo klaipėdietis. Taip pat pirmąkart tokį titulą pelnė nevalstybinės kolegijos auklėtinis. Pergalę namo atvežusį Viktorą Usovą su gėlėmis ir tortu pasitiko gerbėjos, o Klaipėdos socialinių mokslų kolegijos steigėja Nijolė Skučienė savo studentui skyrė svaresnę dovaną - V. Usovas už mokslus kiekvieną mėnesį mokės 50 litų mažiau. Alytuje organizuotame šauniausio kolegijų studento konkurse šiemet dalyvavo 11 mokyklų atstovai.

Telšių Žemaitės gimnazijos gimnazistai iš popieriaus išlankstė net 24.324 margaspalves gerves. Ankstesnį rekordą telšiškiams pavyko pagerinti beveik 4 tūkstančiais lankstinių. Gervė laikoma japonų nacionaliniu paukščiu. Gimnazijoje prasidės jau trečią kartą rajone rengiamos japonų kultūros dienos. Šia proga iš popieriaus išlankstytomis gervėmis bus papuošta prie mokyklos auganti liepų alėja. Japonų kultūros dienų dėka Žemaitijos sostinėje daugėja besimokančių japonų kalbos moksleivių.

Vilniaus pareigūnai sulaukė leidimą nuolat gyventi Lietuvoje turintį buvusį KGB karininką, Rusijos pilietį, kuris įtariamas už 10 tūkst. litų pardavęs "Sodros" centrinės klientų duomenų bazės kopiją, kurioje buvo duomenys apie 1,5 mln. dirbančių Lietuvos gyventojų bei apie 100 tūkst. šalies įmonių. Policijos teigimu, šiais duomenimis jau keletą metų neteisėtai naudojosi kai kurios įmonės ir asmenys. Šie asmenys turėjo galimybę naudotis netgi tokiais duomenimis, kurie neprieinami policijos pareigūnams, pranešė sostinės Vyriausiasis policijos komisariatas. Be minėto įtariamojo sulaikyti dar trys bendrininkai, jie uždaryti į areštinę. Anot policijos, nelegaliai gautus "Sodros" duomenis šie asmenys pardavinėjo jau keletą metų. Konfidencialia informacija naudodavosi kai kurios skolų išieškojimo bendrovės bei privatūs asmenys.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Popiežius Benediktas XVI, kaip 265-asis popiežius, priima Žvejo – Šv. Petro žiedą iš Vatikano sekretoriaus kardinolo Angelo Sodano iškilmingų pamaldų metu Šv. Petro aikštėje.

AGF nuotr.

RUSIJOS PREZIDENTAS IZRAELYJE

Tel Avive, balandžio 28 d. (BBC, ELTA). Rusijos prezidentas Vladimir Putin tapo pirmuoju į Izraelį atvykusi Kremliaus vadovu. Tiesa, jo vizitas, kurio metu V.Putin jau pareiškė siekiantis stiprinti Maskvos ir žydų valstybės bendradarbiavimą kare su terorizmu, nevyksta sklandžiai.

Jo pasiūlymas šį rudenį Maskvoje surengti tarptautinę konferenciją Artimųjų Rytų klausimu sutiktas šaltai, o vietos saugumo pajėgos neleido Rusijos vadovui pasivaikščioti po Jeruzalę.

Rusijos, 1991 metais atnaujinusios diplomatinis ryšius, vadovas susitiko su Izraelio prezidentu Moshe Katzav, o vėliau ir su premjeru Ariel Sharon.

Izraelio ministras pirmininkas ir Rusijos prezidentas susitarė įdiegti bendrą antiteroristinę sistemą, kuri leistų šalims dalytis turima naujausia informacija.

"Tai buvo neįtikėtinas susitikimas, per kurį (Rusija) parodė tikrai istorinę (reikšmę turinčią) iniciatyvą pakeisti savo praeities politiką Artimųjų Rytų atžvilgiu", - sakė šaltinis iš A.Sharon aplinkos, norėjęs likti neįvardytas. Pasak jo, V. Putin ir A.Sharon maždaug valandą kalbėjosi už uždarytų durų, o vėliau kartu pietavo dar maždaug pusantros valandos.

V.Putin taipogi aplankė Jad Vašem memorialinį muziejų. Vizito pabaigoje V. Putin sakė "didžiai liūdintis dėl holokausto aukų". Muziejuje Rusijos vadovą lydėjo Izraelio prezidentas. V. Putin Jad Vašem memoriale padėjo atminimo vainiką.

Rusijos prezidentas padėkojo tiems, kurie puoselėja holokausto atminimą, ir pridūrė, kad "toki įvyki privalo atsiminti ir ateities kartos".

M. Katzav įvertino V. Pu-

tin kaip "Izraelio draugą". Abi pusės pasirašė politinį pareiškimą dėl bendros kovos su terorizmu ir antisemitizmu. Rusijos prezidentas savo vizitą Izraelyje pavadino "svarbiu ateities santykių plėtrai".

V.Putin savo ruožtu pabrėžė, kad žydų tauta, kaip ir Rusijos žmonės, Antrajame pasauliniame kare patyrė dideles netektis.

"Bet nacionalinė agresija nesugebėjo palaužti mūsų tautų. Mes drauge įrodėme savo teisę į laisvę ir savo raidos kelią. Šią teisę mūsų tautos gynė stovėdamos petys į petį", - sakė jis.

GINA SANDĖRIUS SU IRANU IR SIRIJA

Be to, Rusijos prezidentas per viešnagę gynė savo šalies sandorius su Sirija ir Iranu. Bendroje su žydų prezidentu spaudos konferencijoje jis patvirtino, kad Rusijos priešlėktuvinių raketų pardavimas Damaskui dėl trumpo jų veikimo nuotolio nekelia grėsmės Izraeliui. V. Putin pats teigė uždraudęs parduoti ilgojo nuotolio raketas Sirijai.

"Jei mes tiekiamo ginklus į Artimuosius Rytus, tai darome su dideliu atsargumu", - pažymėjo Kremliaus vadovas. Anot jo, Maskva nedaro nieko, kas galėtų pakeisti jėgų santykį regione. Kartu V. Putin pareiškė matęs naują galimybę

Artimųjų Rytų konfliktui išspręsti.

V.Putin vis griežčiau kritikuoja Irano branduolinę programą

Izraelyje viešintis Rusijos prezidentas pareiškė, kad Iranas turi dėti daugiau pastangų, kad įtikintų pasaulį, jog jis nesisistengia sukurti branduolinio ginklo. Spaudos konferencijoje Jeruzalėje V. Putin pareiškė, kad Teherano sutikimas į Rusiją grąžinti panaudotą branduolinį kurą "nėra pakankamas", ir paragino Iraną leisti tarptautiniams ekspertams ištirti branduolinius objektus.

Vasarį Maskva su Teheranu pasirašė branduolinio kuro tiekimo sutartį, kuriai labai priešinosi Vašingtonas, teigdamas, kad Iranas gali panaudoti Rusijos pareigūnų žiniomis ir panaudotu kuru bei gaminti masinio naikinimo ginklus.

Iš Kairo atskridęs jo lėktuvas nusileido tarptautiniame Ben Guriono oro uoste Tel Avive. Tą patį vakarą V. Putin aplankė šventąsias Jeruzalės vietas. Kremliaus vadovas apžiūrėjo Raudų sieną, Viešpaties kapo bažnyčią ir vieną rusų bažnyčią senamiestyje. Dėl to, anot žiniasklaidos, transportui buvo uždarytos centrinės gatvės Jeruzalėje, svečio saugumu rūpinosi gausios policijos pajėgos.

NEPRITARIA MĖGINIMAMS EKSPORTUOTI DEMOKRATIJA

Rusijos prezidentas Vladimir Putin pasisako prieš mėginimus "eksportuoti demokratiją iš vienos šalies į kitą". "Demokratijos institutai ir principai negali būti efektyviai įdiegti vienoje ar kitoje teritorijoje neatsižvelgiant į nacionalines tradicijas ir pagrindus", - sakė V.Putin Kaire po derybų su Egipto vadovu

Hosni Mubarak.

Taip Rusijos prezidentas atsakė į klausimą, koks jo požiūris į Artimųjų Rytų demokratinio pertvarkymo idėją. Jis pabrėžė, kad "demokratija negali būti eksportuojama, nes kai tik mėginama tai padaryti, ji virsta vienos šalies privatumu panaudojimo prieš kitą įrankiu".

ELTA

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

LIETUVOS SEIMO PAREIŠKIMAS

Pagaliau Lietuvos Seimas pareiškė negalįs pergale vadinti to, kas pratęsė kitų valstybių okupaciją. Balandžio 26 dieną priimtame pareiškime “Dėl Antrojo pasaulinio karo pabaigos Europoje pasekmių vertinimo”, teigiama, kad Lietuva pripažįsta pergalės prieš nacizmą istorinę reikšmę, tačiau ragina atsisakyti kaltintojų pozicijos ryšium su 60-mečio minėjimu Maskvoje.

Pergalė prieš nacius Lietuvai, Latvijai ir Estijai nulėmė dešimtmečius trukusią Sovietų sąjungos okupaciją ir labai skaudžias deportacijas į Sibirą, kovas už savo krašto laisvę ir tauriausių Lietuvos sūnų žudynes Tuskulėnuose ir partizanų kūnais buvo nuklota Lietuvos žemė. Pareiškime teigiama, jog “Daug gyventojų buvo ištremta priverstiniais trečiojo Reicho darbams, dalis jų žuvo aktyviai kovodami antinaciniame pogrindyje. Tačiau negalime pergale vadinti to, kas pratęsė okupaciją ir pamynė demokratijos principus”. Karo pabaigos minėjimas visų pirma yra pareiga prisiminti žuvusius, kurių dauguma niekuo kalti. “Raginame visus politikus įvykusio karo temos nenaudoti savo interesams ginti. Teisėjų ir kaltintojų pozicija čia netinka ir neleistina. Atlaidumas, pakantumas, susitaikymas ir istoriškai teisingas Antrojo pasaulinio karo pasekmių įvertinimas – geriausias įrodymas, kad iš karo pasimokyta. Pareiškime pažymima, kad atėjo laikas “visoms geros valios valstybėms, kartu ir Rusijai, matyti ir pripažinti tiek nacizmo sutriuškinimo, tiek Baltijos valstybių okupacijos aspektus, ir pagerbti ne tik nacizmo, bet ir bolševizmo aukas”.

Europos parlamento narys ir Kovo 11-ąją paskelbęs Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą Vytautas Landsbergis, pasisakydamas dėl Seimo pareiškimo, pareiškė, jog “dabartinę Rusijos valdžią būtų sunku priversti nuoširdžiai pripažinti sovietinę Lietuvos okupaciją, nors formaliai aneksijos faktas buvo pripažintas dar praėjusio dešimtmečio pabaigoje. Formaliai aneksija buvo pripažinta 1991 metų sutartimi, nors Rusija šio dokumento ir atsiriboja. Dabar reikėtų pripažinti su sąžine”.

Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos 1991 metais pasirašytoje sutartyje yra užfiksuotas SSRS įvykdytas Lietuvos aneksijos faktas ir įsipareigota pašalinti tos aneksijos padarinius. Pastaruoju metu tai ne vienintelis raginimas Rusijai pripažinti istorinę tiesą. JAV Atstovų rūmų narių grupė įteikė JAV Kongresui rezoliucijos tekstą, kuriame reikalaujama, kad Rusija oficialiai pripažintų “neteisėtą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją 1940-1991 metais”. Tėvynės sąjungos frakcija Seime parengė kreipimąsi, kuriame prašoma, kad JAV prezidentas George Bush per tos dienos iškilmes Maskvoje primintų Rusijos prezidentui atsakomybę už sovietinės okupacijos meto karo nusikaltimus ir padarytą žalą.

Baltijos šalių Asamblėjos ir Šiaurės šalių Tarybos 5-asis suvažiavimas balandžio 27 d. Estijos Pernu mieste ragina Rusiją taip pat pripažinti Baltijos valstybių okupaciją. Tuo reikalu deklaraciją parengė Estijos parlamentas ir ji visų buvo priimta. Deklaracija norima pakeisti Rusijos, Europos Sąjungos ir JAV požiūrį į šį Baltijos valstybėms labai svarbų klausimą ir pripažinti žalą, kurią mūsų valstybėms padarė komunistinis režimas ir karinė okupacija.

S.Tūbėnas

MASKVOJE GALI BŪTI ĮTEISINTI
SOVIETŲ NUSIKALTIMAI

Artėjant gegužės 9 d. iškilmėms Maskvoje, Vakarų spauda vis plačiau analizuoja Antrojo pasaulinio karo pabaigos tikruosius padarinius, nepamiršdama paminėti ir Baltijos valstybių požiūrio į šiuos procesus.

Rusijos pergalės šventė atveria senas žaizdas, rašo Didžiosios Britanijos dienraštis *Guardian*. "Rusijos prezidentui Vladimir Putin besirengiant didžiausiam renginiui per penkerių metų valdymą, Maskva ir jos buvę satelitai Rytų Europoje skendi pagiežoje ir kaltina vieni kitus dėl to istorijos tarpsnio, kuris netrukus bus paminėtas", - rašo *Guardian* korespondentas Varšuvoje Iana Traynor. "Rytų europiečiai į Maskvą vyksta kupini nerimo ir net antipatijos. Šiaip ar taip, juk Stalino įvykdytas erdvės tarp Rusijos ir Vokietijos "išlaisvinimas" buvo žiaurus užkariavimas, sukėlęs 45 Šaltojo karo metus trukusį Europos padalijimą.

Lenkijoje, į kurią buvo įsiveržę tiek Trečiasis reichas, tiek Rusijos armija ir kuri matė, kaip Stalino pakalikai žudo jos karinį ir intelektualinį elitą, nėra bendros nuomonės dėl dalyvavimo Raudonosios aikštės parade. Baltijos respublikos, kurias iš pradžių užgrobė Stalinas, vėliau Hitleris, o karo pabaigoje aneksavo Sovietų Sąjunga, taip pat pasidalijusios - du iš trijų prezidentų ceremoniją boikotuos (...).

Kremlius, 60 metų senumo

įvykius laikantis šviesiausia Rusijos istorijos atkarpa XX a., neketina atsiprašyti už žalą, kurią imperinis valdymas padarė dviem Vidurio Europos gyventojų kartoms (...).

Buvusio Lietuvos vadovo **Vytauto Landsbergio** teigimu, Lietuva į Maskvą pakviesta švęsti savo nelaisvės. Kitaip nei Vokietija, Rusija niekada nepripažino savo atsakomybės dėl karo ir masinio nekaltų žmonių žudymo, rašė jis praėjusį mėnesį. Maskvoje tokios pastabos sukelia didelį pasipiktinimą (...). V.Putin aplinka teigia, kad Baltijos valstybės siekia Stalino Sovietų Sąjungą prilyginti Hitlerio Vokietijai. "Be abejo, mums nepriimtini tokie bandymai perrašyti istoriją", - Rusijos televizijai sakė Sergej Jastržembski. Aštrūs abipusiai kaltinimai ypač suaktyvėjo pastarosiomis savaitėmis, kai iš Maskvos pasigirdo daugybė kaltinimų (...).

V.Putin tiesiogiai išbarė Lenkijos prezidentą Aleksandr Kwasniewski. Rusijos užsienio reikalų ministerija paskelbė pareiškimą, kuriame teigiama, kad Lenkija turėtų būti dėkinga už 1945 metų Jaltos sutartį, kuri padalijo Europą ir pastatė geležinę uždangą. Jalta Lenkijoje laikoma pokarinės Lenkijos suvereniteto ir nepriklausomybės kapaviete. Lenkai, skųsdamiesi dėl Jaltos, elgiasi nesąžiningai, pareiškė Rusijos vyriausybė.

Dar skaudžiau tai, kad Rusijos pareigūnai nutraukė 14

MASKVA LAUKIA ATVYKSTANT
PER 50 VALSTYBIŲ VADOVŲ

Maskva, balandžio 29 d. (ELTA). Į gegužės 9-osios iškilmes, skirtas 60-osioms pergalės prieš hitlerinę Vokietiją metinėms paminėti, Rusija laukia atvykstant daugiau kaip 50 valstybių ir vyriausybės vadovų. JAV prezidento George W. Bush ir kitų aukštų svečių saugumu rūpinsis 20 tūkst. milicininkų.

Tai Maskvoje pareiškė milicijos vadas Vladimir Pronin. Dėl griežtų saugumo priemonių, Kremliaus duomenimis,

M. GORBAČIOV PATARIA BALTIJOS ŠALIMS
NEPAMIRŠTI, KAD JOS - RUSIJOS KAIMYNAI

Maskva turi siekti gerinti santykius su Baltijos šalimis ir tuo pat metu ginti rusakalbių gyventojų teises šiose valstybėse, pareiškė buvęs SSRS prezidentas Michail Gorbachiov. "Manau, jog Baltijos šalys nori parodyti, kad jos atsiskyrė ežia, bet jos daro tai, kas gali ilgam sugadinti mūsų santykius", - Maskvos valstybinio universiteto studentams sakė

M.Gorbačiov.

Tačiau, pabrėžė jis, "Rusija turi tęsti teigiamą Baltijos šalims liniją". M.Gorbačiov taip pat pažymėjo, kad "mūsų piliečiai ten turi būti apginti".

"Manau, kad galiausiai viskas susitvarkys. Dabar jie, matyti, įrodinėja Vakarams, jog jie vakariečiai, bet jiems nereikia pamiršti, kad jie - Rusijos kaimynai", - sakė jis. *Delfi*

metų trukusį Katynės žudynių tyrimą, kurio metu slaptoji Stalino policija nužudė 21,768 tūkst. lenkų karinius pareigūnus, inteligentus ir dvasininkus. Šaltojo karo metais dėl žudynių Kremlius visą atsakomybę vertė naciams (...).

Kremlius taip pat niekada neanuliavo ir nepasmerkė vadinamojo Molotovo-Ribbentropo pakto. Besirengdama gegužės 9-osios iškilmėms Maskvoje, Rusija ir toliau tvirtina niekada nekariavusi su Lenkija ir teigia, kad Baltijos šalys buvo ne okupuotos, o "išlaisvintos".

Esant tokiam dideliame nuomonių skirtumui dėl praeities interpretavimo, Lietuvos ir Estijos prezidentai atsisakė vykti į Maskvą. Ponas Landsbergis perspėjo, kad per pasaulio vadovų susitikimą Maskvoje "gali būti įteisinti sovietiniai karo nusikaltimai (...)".

60-ųjų pergalės metinių minėjimas su ateitimi susijęs ne ką mažiau nei su praeities įvykiais. V.Putin po virtinės klaidų užsienio politikoje siekia pakelti savo prestižą, pabrėždamas Rusijos, kaip Europos išgelbėtojos, vaidmenį.

Rytų europiečiai baiminasi, kad Briuselis, Berlynas ir Paryžius gali sutikti su V.Putin planais (...). Maskvoje planuojamas paradas nesutaiko buvusių valdytojų ir pavergtųjų, o tik komplikuoja santykius", - rašo Didžiosios Britanijos dienraštis *Guardian*.

ELTA

daug gatvių. Jau kelias savaites milicija mėgina išvaikyti iš sostinės prostitutes ir benamius. "Asocialių elementų sumažėjo, - sakė milicijos vadas. - Prostitutės Pergalės dieną paims atostogų ir važiuos namo į provinciją ar kaimynines valstybes".

UŽSIENIO EKSPERTAI
GIRIA BALTIJOS ŠALIS

Trumpalaikės Baltijos šalių ekonomikos prognozės išlieka palankios, šiais metais jos augs 6-7,5 proc., tačiau fiskalinė politika jose artimiausiu metu negriežtės - tam trukdys naujos ir nepastovios koalicinės vyriausybės. Laukiama, kad Lietuvoje metinė infliacija nebus didesnė nei 3,3 procento.

Tokias tezes buvęs Švedijos centrinio banko valdytojas Bengt Dennis vardijo investicinės bendrovės "East Capital" rengtoje konferencijoje "Ar vieneri metai Europos Sąjungoje sutramdė Baltijos tigrus?".

Finansų ministerija prognozuoja, kad Lietuvos BVP šiais metais bus 7 proc. *ELTA*

NATO Generalinis sekretorius Jaap de Hoop Scheffer su žmona Jeanine atvyksta į Vilniaus universitetą. Juos sveikina rektorius prof. Benediktas Juodka.

NATO nuotr.

SEIMAS PRAŠO JAV PRIMINTI RUSIJAI ATSAKOMYBĘ UŽ SOVIETŲ OKUPACIJOS NUSIKALTIMUS

Vilnius, balandžio 29 d. (ELTA). Opozicinės Tėvynės sąjungos iniciatyva Seimo nariai laišku kreipėsi į JAV Senato bei Atstovų rūmų narius, prašydami priminti Rusijai jos atsakomybę už sovietų okupacijos meto karo nusikaltimus bei Lietuvai padarytą žalą.

Laišku, kurį pasirašė 40 įvairioms frakcijoms priklausančios parlamentarai, politikų prašoma perduoti JAV prezidentui George Bush "Lietuvos viltį, jog gegužės 9-ąją kartu su Rusijos prezidentu Vladimir Putin Maskvoje minėdamas sovietinės kariuomenės pergalę

prieš nacizmą, jis neužmirš priminti apie Rusijos atsakomybę už sovietinės okupacijos meto karo nusikaltimus ir padarytą žalą".

"Mes turime padėti Rusijai priiimti atsakomybę už praeities sovietinius nusikaltimus, taip, kaip savo laiku Vakarai padėjo tai padaryti Vokietijai ir Japonijai, Italijai", - rašoma JAV Senato bei Atstovų rūmų nariams išsiųstame laiške.

Konservatorių parengtame laiške taip pat dėkojama JAV už nuolatinę paramą Lietuvai vaduojantis iš okupacijos

gniaužtų ir žengiant demokratijos keliu.

JAV prezidentas gegužės 9-ąją Maskvoje dalyvaus Kremliaus rengiamame pergalės prieš nacistinę Vokietiją 60-mečio minėjime.

Lietuva 2000 metais priėmė įstatymą, kuriuo įpareigojo Vyriausybę derėtis su Rusija dėl okupacijos žalos atlyginimo, tačiau Maskva iki šiol atsisako pradėti derybas.

Įstatymo priėmimą Rusija įvertino kaip nedraugišką žingsnį. Sovietų okupacijos padarytą žalą Lietuva įvertino 80 milijardų litų.

sakė jis, pridurdamas, kad Lietuvai teks kažkiek laiko pakentėti, kol subręs nauja politikų karta Rusijoje, kuri bus pasirengusi priimti atsakomybę už šalies istoriją ir palaikyti konstruktyvius santykius su kaimynais.

V.Alksnis ne kartą teikė Baltijos šalims nepalankias iniciatyvas, tačiau jam nepavykdavo užsitikrinti Rusijos politikų svarios paramos.

2003 m. V.Alksnis inicijavo Valstybės Dūmos įpareigojimą Audito rūmams suskaičiuoti SSRS investicijas ir turtą Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje 1940-1991 metais ir Rusijos nuosavybę Baltijos šalyse.

2001 metais V.Alksnis reikalavo, kad Rusija, atsižvelgdama į tuomet dar tik planuojamą Europos Sąjungos ir NATO plėtrą, Karaliaučiaus srityje dislokuotų branduolinį ginklą.

V.Alksnis taip pat nesyk reikalavo paneigti Lietuvos ir Rusijos sienos sutartį, atskirti nuo Lietuvos Klaipėdos ir Vilniaus kraštus bei panaikinti Baltijos šalių nepriklausomybės pripažinimą.

ELTA

“WASHINGTON POST”: BŪTINA PAGERBTI NE TIK NACISTINIO, BET IR SOVIETINIO REŽIMO AUKAS

Ne kiekvienai valstybei 1945 metų gegužės 9-oji simbolizuoja išsilaisvinimą ar pergalę, nes ne visos šalys buvo išlaisvintos ar tapo nugalėtojomis, rašo įtakingas JAV dienraštis *Washington Post* ir pabrėžia, jog atėjo laikas Vakarams ir visam pasauliui pripažinti šį faktą ir pagerbti ne tik Auschwitz, bet ir Solovkų salų aukas.

Būtent dėl šios priežasties gegužės 9-ąją Maskvoje neregėsime Estijos ir Latvijos prezidentų Arnold Ruutel ir Valdo Adamkaus. Būtų neįsivaizduojama, kad jie stovėtų petys petin su veteranais raudonarmiečiais, “numalšinusiais” šiose šalyse po 1945-ųjų vykusius sukilimus, rašo *Washington Post* apžvalgininkė Anne Applebaum.

“Baltijos šalims 1945 metų gegužė reiškė ne tik karo pabaigą, bet ir pusamžį trukusios Sovietų Sąjungos okupacijos pradžią. Jos metu buvo nužudyta ar nukankinta koncentracijos stovyklose kas dešimtas Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojas”, - pažymima straipsnyje.

Latvijos prezidentė važiuos, tačiau kelionę panaudos kaip galimybę dar kartą priminti apie sovietinę okupaciją. Prezidento Aleksander Kwasniewski apsisprendimas vykti į iškilmes Maskvoje sukėlė dideles diskusijas, nes, šiaip ar taip, visi antinaciniam pasipriešinimui vadovavę lenkai iki 1945 metų gegužės jau buvo KGB naguose, padėti kaimyninėse valstybėse apibūdina A.Applebaum.

Ji apgailestauja, jog Rusija nesistengia pripažinti ar ištaisyti praeities klaidų. Vladimir Putin “nesenai per interviu radijui pareiškė, kad 1939 metais pasirašytas sovietų ir nacių

nepuolimo faktas buvo sąlygotas Maskvos teisės ginti savo vakarines sienas. Tarsi Lenkijos ir Baltijos valstybių aneksija būtų viena iš sienos apsaugos priemonių. Rusijos vadovas per šią savaitę skaitytą metinį pranešimą **Sovietų Sąjungos žlugimą pavadino didžiausia geopolitine XX amžiaus katastrofa. Taigi didesne nei Antrasis pasaulinis karas**. Ką jau kalbėti apie planus statyti paminklą Stalinui”.

Apžvalgininkė ragina Baltuosius rūmus galų gale suvokti, kas įvyko 1945 metais. A. Applebaum kaip pirmą žingsnį šio tikslo link kviečia “Kongresą priimti respublikono John M. Shimkus pasiūlytą rezoliuciją, raginančią Rusiją pasmerkti Sovietų Sąjungos ir nacistinės Vokietijos pasirašytą nepuolimo paktą ir neteisėtą Baltijos valstybių okupaciją”.

Be to, atėjo laikas “JAV prezidentams vykti ne tik Auschwitz, bet ir į Solovkų salas, kur Stalinas įkūrė pirmąją savo koncentracijos stovyklą ar masinės egzekucijos vietas”, kurių labai daug buvusios Sovietų Sąjungos teritorijoje.

“Žinoma, tokie vizitai tebūtų išimtinai simboliški. Bet ir pergalės jubiliejaus minėjimas turi tik simbolinę prasmę. Kiekvienas bet kokios sukakties pažymėjimas padeda mums nepamiršti, kas nutiko, ir kodėl tai nutiko. Padeda padaryti reikiamas išvadas ir išvengti ateities klaidų. Bet istorijos klastojime ir nore švęsti ne totalitarizmo pralaimėjimą, o jo pergalę, užkoduota klaidinga žinia visai naujajai ir demokratėjančiai Europai, buvusiai Sovietų Sąjungai bei pasauliui”.

LGITIC

LIETUVOS IR ESTIJOS PREZIDENTAMS BŪTŲ NEĮMANOMA MASKVOJE PLOTI SU RAUDONARMIEČIAIS

Washington D.C., balandžio 28 d. (AP). Lietuvos ir Estijos prezidentams būtų neįmanoma Maskvoje vyksiančiose gegužės 9-osios Pergalės iškilmėse ploti su jų šalis tramdžiusiais raudonarmiečiais, nes Baltijos šalims Antrojo pasaulinio karo pabaiga reiškė sovietinės okupacijos pradžią, teigia įtakingas JAV laikraštis.

"Baltijos šalims 1945 metų gegužė reiškė ne tik karo pabaigą, bet ir pradžią Sovietų Sąjungos okupacijos, kuri truko pusę amžiaus", - išspausdintame straipsnyje rašo *The Washington Post*. "Estijos ir Lietuvos prezidentams, kurie atsisakė važiuoti į Maskvą, būtų neįmanoma ploti su visais Rau-

donosios armijos veteranais, padėjusiais "su-tramdyti" šias šalis po 1945 metų", - rašo jis.

The Washington Post priduria, kad "per okupaciją kas dešimtas Baltijos šalių gyventojas buvo nužudytas ar ištremtas". Straipsnyje pažymima, kad Latvijos prezidentė nusprendė dalyvauti iškilmėse Maskvoje, bet nori panaudoti šį vizitą sovietinei okupacijai pasmerkti. Prezidentas Valdas Adamkus atsisakė dalyvauti gegužės 9-ąją Maskvoje rengiamose pergalės prieš nacistinę Vokietiją 60-mečio iškilmėse dėl istorinių priežasčių - pergalė prieš nacistus atnešė pusę amžiaus trukusią sovietų okupaciją.

AŽUOLAIŠ UŽRAŠYTA ISTORIJA

Kovo 11-osios Akto signataras,
dr. Leonas Milčius

I.

Tautos ir valstybės įvairiai užrašo savo istoriją. Dažniausiai įvairiausiais rašmenimis. Raidėmis ir žodžiais parašomos knygos, storos monografijos, enciklopedijos, dokumentų rinkiniai. Istorija lieka dokumentinėse kino juostose, nuotraukose, statiniuose, skulptūrose ir kituose meno kūrinuose. Kai kas istorinius įvykius, vietas įamžina ant postamentų užkeltais, tankais, patrankomis, lėktuvais, karių ir karvedžių skulptūromis, naujais miestų, gyvenviečių, gatvių ir aikščių pavadinimais. Kiti gi dar - mumijomis, pinigais, pašto ženklais ir įvairiausiais muziejiniiais eksponatais. Istoriniai įvykiai perpasakojami, ipinami į dainas, legendas. Daug istorinių įvykių atšvaitų sutiksime dramos, grožinės literatūros kūrinuose. Tik ažuolais... Kažin ar dar kur nors, kokioje kitoje valstybėje negu mūsų, lietuvių tautoje, jos istorija taip aiškiai ir plačiai yra užrašyta ažuolais, ištisu ažuolynu?

Tokios ir panašios mintys kilo galvoje jau kelinti metai

iš eilės lankantis Ožkabaliuose, dr. Jono Basanavičiaus gimtinės sodyboje – muziejuje ir šalimais esančiame Lietuvos Tautinio Atgimimo ažuolyne. Jau tapo gražia tradicija, kad kiekvienais metais balandžio mėnesį, Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarų klubo pakviesti, čia renkasi ne tik signatarai, Pirmosios Vyriausybės nariai, bet ir aplinkinių vietovių gyventojai, Bartininkų mokyklos moksleiviai, Marijampolės apskrities, Vilkaviškio savivaldybės vadovai, Lietuvos Tautinio Atgimimo ažuolyno draugijos nariai bei kiti ir toliau gyvenantys žmonės, kuriems šis kraštas ir šis ažuolynas jau tapo brangus, savas, savotiškai net šventas.

Tik vienu pakraščiu eini, o čia dar beveik gyvoji istorija – Kovo 11-osios Akto signatarų giraitė. Skaitai ant gražių kuolų išdrožtas pavardes ir mintyse lygini per metus jau gerokai užtelėjusi ažuoliuką ir taip pat pasikeitusį kolegą. Deja, tie pokyčiai visai ne kolegų naujai. O devyni jau ir nesikeičia,

Prie pasodinto ažuoliuko popiežiui Jonui Pauliui II-ajam atminti. Iš kairės: Vilkaviškio dekanas kun. Vytautas Gustaitis, priekyje signatarai B.Valionytė, dr. L.Milčius ir B.Gajauskas.

L. Milčiaus nuotr.

visą laiką tokie patys lieka atmintyje. Nejučiom pajunti, kad daug geriau supranti ir šios giraitės bei šių jaunų ažuolų prasmę – lyg už juos augti, stiebtis į saulę, stiprėti ir visomis šakomis, visais lapais ošti neišsakytas mintis, džiaugsmą, per visą gyvenimą padarytą gražiausio darbo prasmę.

SIGNATARŲ GIRAITĖ

Už jos – Vasario 16-osios Akto signatarų giraitė. Čia tik-

rai gali mokytis istorijos, nes kiekvienas ažuoliukas, kiekviena pavardė savaime yra pati svarbiausia ir garbingiausia Lietuvos istorija. Gal atsitiktinumas, o gal ir ne – Antano Smetonos ažuoliukas pats aukščiausias. Žinau, kad ne vienas ažuolas jam buvo pasodintas Lietuvoje. Bet čia, tarp kitų Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo signatarams skirtų ažuolų, šis kaip niekur

kitur svarbus. Toli po pasaulį nuklydo Vasario 16-osios signatarų likimai, plačiai išsibarstė jų amžinojo poilsio vietos ir tik ši, nuostabiai graži, sava ir gera Sūduvos žemė juos surinko į vieną vietą ir ažuolų kalba leido kalbėtis, jų viršūnėmis žvelgti į vėl atgimusią, vėl Nepriklausomą Lietuvą. Vis dar nebaigta sodinti 1990 metų Pirmosios Lietuvos Vyriausybės giraitė.

(Bus daugiau)

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS

(1988 - 1990 M.)
LXXXXVIII

Taigi bolševikai į LKP neeilinį XX suvažiavimą susirinko jau viskam pasirengę. Ir vos gruodžio 20 d. suvažiavimas patvirtino, kad įkuriama savarankiška LKP su savo programa ir įstatais, “platformininkai” tos pačios dienos vėl vakarą, kaip anksčiau rašyta, susirinkę partijos Vilniaus Spalio rajono komitete, pasiskelbė įkurią LKP/SSKP, kuri perimanti vi-

sas SSKP Lietuvos partinės organizacijos teises. Laikinuoju CK pirmuoju sekretoriumi patvirtintas Vilniaus pedagoginio instituto prof. M.Burokevičius, antruoju – partijos Vilniaus miesto Spalio rajono komiteto sekretorius V. Švedas, trečiuoju – Vyriausiosios archyvų valdybos prie LTSR ministrų tarybos viršininkas V. Karadamavičius, sekretoriumi – J.

Kuolelis, LSSR Aukščiausiosios Tarybos patarėjas; biuro nariais – V. Antonovas, Radijo matavimo prietaisų mokslo tiriamojų instituto partinės organizacijos sekretorius; O. Burdenka, Vilniaus radijo matavimo prietaisų gamyklos direktorius, Č. Vysockis – partijos Šalčininkų rajono komiteto sekretorius, J. Gureckas – personalinis pensininkas, J. Jermalavi-

čius – Partijos istorijos instituto prie LKP CK profesorius ir kt. Į CK biurą buvo patvirtinti beveik visi tuometiniai LSSR KGB vadai, visų miestų ir rajonų partinių komitetų rusakalbiai sekretoriai, taip pat karinių dalinių vadai.

LKP/SSKP vadai pirmąją savo egzistavimo naktį nusiuntė “ištikimybės” pasižadėjimą SSKP CK; jie lietuvių tautos atgimimą, pasiryžimą atkurti nepriklausomą demokratine valstybę įvertino kaip trumpalaikį proveržį, “nacionalistinių jėgų laimėjimą”.

M. Burokevičiaus partiją nuo pat pradžio palaikė didžioji dalis SSKP CK, kitos SSRS valdžios struktūros.

Beje, daugelis jų ir taip buvo įsitikinę savo teisumu, “istorinių procesų suvokimu”. Štai kaip istoriją “išmanė”, pavyzdžiui, istorijos profesorius M.Burokevičius, kuris dar 1988 m. liepos 16 d. Literatūros ir meno laikraštyje savo straipsnyje “Žvilgsnis į pokarį” dėstė:

“[...] Dar K.Marksas kons-tatavo, kad nemokšiškumas yra susijęs su istorijos nepažinimu. O nemokšiškumas, anot jo, tai demoniška jėga, kuri gali sukelti daug tragedijų. [...] Deja, ir nūdienos persitvarkymo laikotarpiu istorinių žinių ribotumas sąlygoja emocingą vienašališką kai kurių istorijos klausimų nušvietimą. [...]

Šiandieną kai kas abejoja: ar 1940 m. įvyko revoliucija Lietuvoje. [...] 1939-1940 m. istorijos dėsningumų Lietuvos visuomenės gyvenime veikimas pasireiškė tuo, kad Lietuvoje subrendo revoliucinė situacija, kuri 1990 m. birželio 15-17 dienomis peraugo į socialistinę revoliuciją. [...] Lietuvoje buvo atkurta Tarybų valdžia, ir Lietuva įstojo į Tarybų Sąjungos sudėtį. [...] Visos reakcingiausios jėgos jungėsi ir laukė momento. Būtų buvę keista, jei tarybinis saugumas būtų nieko neveikęs. Taigi vyko buvusių išnaudotojų pasipriešinimo slopinimas. [...] Socializmas pokario metais buvo kuriamas labai sunkiai. Liaudies ūkis sugriautas, hitlerininkų sukurtas pagrindis terorizavo Tarybų valdžiai atsidavusius darbininkus, valstiečius, inteligentus, ypač kaimo mokytojus. Buržuaziniai nacionalistai kurstė nesantaiką tarp lietuvių tautos ir kitų tarybinių tautų, niekino socializmo kūrimą [...], kūrė nacionalistines gaujas, kvietė kovoti dėl savarankiškos buržuazinės Lietuvos. [...] Darbo žmonių gyvybę gynė 14 tūkstančių liaudies gynėjų ir saviginos grupių nariai bei Lietuvos čekistai, kurie nusipelnė pagarbos. [...] 1949 m. vasario mėn. LKP(b) VI suvažiavimas nutarė kolektyvizuoti žemės ūkį.

(Bus daugiau)

Sąjūdžio organizuotas mitingas Vingio parke 1989 m.

Antano Ališausko nuotr.

KODĖL PASIRAŠIAU PASITARIMO GRUPĖS NARIŲ PAAIŠKINIMĄ?

Pasirašiau, tikėdamasis, jog ramus ir saikingas Fondo įstatų projekto pakeitimų paaiškinimas padės užbaigti tą be reikalo iš ribų išėjusį “karą” tarp kelių JAV Lietuvių bendruomenės žmonių ir Lietuvių fondo.

Kadangi Lietuvių fondas visą laiką buvo gerai, sąžiningai ir sėkmingai tvarkomas ir darė viską, kas mane, kaip Fondo narį ir bendruomenininką patenkino, visada pasitikėjau jo vadovais. Daugelį jų pažinojau ir su kai kuriais buvau visuomeniniam darbe susitikęs. Jokių susipriešinimų su jais niekad nebuvo tekę turėti ar patirti. Kadangi fonde neturėjau daug teisių (“atstovauju” gal 12 balsų) ir turėjau pakankamai kitų užsiėmimų, į jo valdymą nekreipiau daug dėmesio. Kas metai perskaitydavau atsiųstus “ataskaitinius” pranešimus ir savo įgaliojimus pasiųsdavau Fondo sumanytojiui, kūrėjui ir ilgai jam vadovavusiam dr. Razmai.

Kiek girdėjau, giliausias kylys tarp Bendruomenės ir Fondo buvo įkaltas, kada keli Bendruomenės vadovybės žmonės pradėjo Fondui reikšti keistus ir nesuprantamus reikalavimus: kad Fondas esąs LB “iždas”, kad jis turi būti LB “kontrolėj”, kad bus “einama į teismą”, nes netinkamai tvarkomasi ir pan. Asmeniškai nieko to nesu matęs ar girdėjęs, tad kiek tame tiesos, nežinau, bet matomai, kai kurie Fondo vadovai, tikrai ar tariamai išsigando, o gal tokie Bendruomenės tikri ar įsivaizduoti “kėslai” jiems sudarė pretekst-

tą Bendruomenę iš Fondo “išmesti”. Bendruomenės dalyvavimas Fonde pasidarė akmenėlis bate.

Nepadėjo ir tai, kad Algimantas Gečys, nei iš šio Bendruomenės ir Fondo veikėją Vytautą Kamantą patraukė į LB Garbės teismą. Jo iškelta byla neturėjo pagrindo, “kaltinimai” nebuvo niekaip įrodomi ir buvo tik Gečio asmeninės nuomonės ir vaizduotės padariniai. Dėl nuomonių skirtumo paprastai į teismą neinama. Ar Garbės teismas tą bylą atmetė, ar Gečys ją atsiėmė, iš tikro nežinau, bet vienintelė jos pasekmė buvo ta, kad buvo dar labiau “susiožiuota”. “Bendrą vardiklį” sunku rasti su tokiais, kurie tave į teismą traukia.

Perskaitęs praėjusiais metais siūlytus įstatus, dėl jų (ir spaudoj) kritiškai pasisakiau dviem atžvilgiais: juose radau nemažai, mano nuomone, taisytinų techniškių ir teksto klaidų, ir, svarbiausia, man atrodė, jog tikrai nėra reikalo iš Fondo įstatų vienašališkai išbraukti bet kokį JAV Lietuvių bendruomenės dalyvavimą. Todėl, kada tie siūlomi įstatai Fondo suvažiavime buvo atsimti, sutikau dalyvauti pasitarimų grupėj, kurios tikslas buvo tartis, kaip būtų tiksliausia ir geriausia į Fondą grąžinti reikalingą ir naudingą Lietuvių bendruomenės vaidmenį.

Kodėl reikėjo keisti įstatus? Pirmiausia todėl, kad nuo tų dienų, kada jie buvo parašyti, daug kas gyvenime pasikeitė. Šiais laikais ir pagal įstatymus, ir praktiškai nuolat reikia tokių

įstatų anglų kalba, kurie ir atrodytų, ir būtų parašyti taip, kaip įstatai rašomi dabar. Senuose įstatuose buvo spragų, kurios buvo užpildytos paties organizacinio gyvenimo sukurtų “nuostatų”, esą, “mes tą ir tą šitaip darome”. Daug viso to niekur nebuvo parašyta ir užrašyta, todėl aiškiai, po keturiasdešimties metų, įstatus reikėjo peržiūrėti, patikslinti ir pertvarkyti, kad juose būtų viskas, ko ir pagal įstatymus, ir pagal organizacinę tvarką bei praktiką reikia, ir kad būtų lengva ir patogiu viską, įprasta tvarka, juose rasti. Reikia tik stebėtis, kad tai nebuvo padaryta anksčiau.

Kaip mes *Drauge* rašėme, pasitarimų grupė tame praėjusių metų įstatų projekte padarė beveik šimtą įvairių pataisų. Man atrodė, jog svarbiausia į įstatus būtų grąžinti Bendruomenės dalyvavimą pelno skirstyme. Bendruomenė pilniausia atspindi lietuviškos bendruomenės veiklą išeivijoje ir, mano nuomone, Bendruomenės Krašto Valdybos paskirti atstovai geriau nei bet kas kitas jaučia tos veiklos poreikius ir pulsą, todėl jų dalyvavimas yra naudingas tiek Fondui, tiek Bendruomenei. Kadangi Illinois ne pelno siekiančiu organizacijų įstatymas kažkodėl sako, jog kiekvienam tokios organizacijos komitete turi būti mažiausia du (ir dauguma) tos organizacijos Tarybos ar Valdybos (Board of Directors) narių, sutarėme, jog tikėtų, kad Fondas paskirtų keturis, o Bendruomenė tris atstovus.

Taip pat sutarėm, kad Fondas skiria komiteto pirmininką, nes juk čia yra Fondo komitetas

ir tokią teisę Fondas turėtų turėti. Praktiškai, visi septyni komiteto nariai dažniausia bus ir Bendruomenės nariai, tad kažkokio dirbtino “jus” ir “mes” pasiskirstymo baimės, bent aš, dėl tokio susitvarkymo tikrai neturėjau. Per visą Fondo istoriją paramos skirstymas buvo darnus ir sėkmingas ir nėra jokių duomenų, kad Fondo ir Bendruomenės atstovų nuomonės kada nors ten būtų susikryžiaavę.

Išskyrus dvi nuorodas, visi kiti pasitarimu grupės pasiūlyti projekto pataisymai buvo Fondo Tarybos priimti. Dėl tų dviejų nuorodų mes keturi savo nuomonę pareiškėm *Drauge*. Į visą šį reikalą žiūrėjau rimtai, dalykiškai ir objektyviai, neužsiangažuodamas nei už vieną pusę, o tik norėdamas, kad Fondo įstatai būtų kiek galima tikslesni, aiškesni, pilnesni ir Fondui tinkamesni.

Savo laiške balandžio 13 d. *Drauge* Algimantas Gečys bando atgaivinti keletą dalykų (pvz., kontrolės komisijos buvimą), kurie mūsų pasitarimų grupės buvo svarstyti ir sutarti kitaip, nei jis dabar rašo. Deja, tokiu keliu einant, šis reikalas niekad nebus užbaigtas.

Ar siūlomi įstatai tobuli? Aišku, kad ne. Bet jie yra daug tobulesni už pernykštį juodraštį ir Fondo darbui tinkami, todėl aš siūlau juos priimti.

Gaila, kad ir *Draugo* redaktorė, ir laiškų skyriuje Vytautas Bieliauskas apie juos pasišovė rašyti, atrodo jų neskaitė, bet pasikliaudami spaudoj pareikštom nuomonėm. Jei būtų perskaitę, tikrai nebūtų rašę, kad “...*LF pinigai gali būti išdalinti arabų, žydų, lenkų Afrikos amerikiečių ar dievai žino kieno organizacijoms*”, kad “... gal *LF*

įstatų pakeitimuose yra ir daugiau “neapsižiūrėjimų””, ar kad “*nejaugi norima paversti LF į Pelną organizacija (kaip pvz. Enron)*”. (Vytautas Bieliauskas, “Laiškai...”, balandžio 13 d.). Kas siūlomą įstatų projektą skaitys sąžiningai ir atidžiai, ten nieko panašaus neras. Neras nieko nei “pavojingo”, nei “migloto”, nei “neskaidraus”. JAV Lietuvių bendruomenei tie įstatai suteikia patį svarbiausią vaidmenį: dalyvauti lėšų skirstyme.

Jei bučiau Bendruomenės vadovu, kitokios atsakomybės, negu ta, kuri įstatuose yra nurodyta, už Lietuvių fondo darbus, tvarkymą ir ateitį aš tikrai nesimčiau. Taip man sako mano sveika nuovoka.

Lygiai yra logiška, kad vienos organizacijos įstatai nesuteiktų kitai organizacijai galutinio žodžio dėl pirmosios organizacijos likvidavimo, nes tai surišta su atsakomybės atidavimu į kitos organizacijos rankas. Kaip ir kada Fondas bus pagal įstatus ir įstatymus likviduotas, atsakingi turėtų būti tik Fondo nariai. Be jokios abejonės, siūlomus įstatus ateity reikės ne kartą papildyti, pataisyti ir pakeisti. Organizacijos įstatai yra gyvas organizmas ir jie turi atspindėti laiko reikalavimus, darbo patirtį ir narių norus. Fondo nariai, su siūlomu projektu susipažinę ir jį gerai apsvarstę, turėtų jį priimti, kad išeivijos pagrindinė ir stipriausia visos veiklos paramos organizacija, sėkmingai veikęs ir daug gero padaręs Lietuvių fondas netrukdomai ir sklandžiai galėtų dirbti toliau. Tai būtų didžiulis teigiamas žingsnis visuomeninės darnos ir sutarimo link.

*Arvydas Barzdukas,
Falls Church, VA*

Aleksas Vitkus 60 METŲ PO JALTOS II.

Churchill iniciatyva, 1941 m. rugpjūtį kažkur Atlante, anglų HMS *Prince of Wales* ir

amerikiečių USS *Augusta* karo laivuose, jis susitinka su Amerikos prezidentu Franklin D.

Jaltos konferencijoje 1945 metų vasarį: Anglijos min. pirm. W. Churchill, JAV prez. T. Roosevelt ir Sovietų Sąjungos diktatorius J. Stalin.

USA-C-543 nuotr.

Roosevelt, kuris jam prižada pagalbą kovai prieš Hitlerį. Ta proga po keturias dienas užtrukusių pokalbių abu nauji draugai ir sąjungininkai paskelbia taip vadinamą Atlanto Chartą, pagal kurią jie visoms tautoms prižada po karo apsisprendimo teisę dėl jų ateities ir valdymo formos. Charta visoje tuo metu pavergtoje Europoje buvo sutikta su dideliu džiaugsmu ir viltimi. Gavęs pagalbą prieš Hitlerį pažadą, ir Stalinas 1942.1.1 prisijungė prie šios deklaracijos.

Japonijai užpuolus Pearl Harbor 1941.12.7, į karą pagaliau įsitraukia ir Amerika. Nė mėnesiui nepraėjus, Churchill apsilanko pas FDR, kur abu sutaria, kad pirmiausiai reikia nugalėti Vokietiją, ir tik paskui – Japoniją. Dar po pusės metų Churchill vėl trumpam susitinka su FDR Vašingtone, kur jis atkalba amerikiečius nuo per ankstyvo bandymo atidaryti antrą frontą Prancūzijoje 1942

m. Nutariama atsargiai išsikelti tik į šiaurinę Afriką, kas ir įvyko 1942.11.7.

CASABLANCA KONFERENCIJA – 1943 SAUSIS

Abiejų valstybių vadovai vėl sutaria sueiti pasitarimams, kurie įvyksta Casablanca mieste, Maroke 1943 m. sausį. Po vienuolika dienų trukusių derybų nutarta iš Vokietijos reikalauti besąlyginės kapituliacijos. Manoma, kad FDR pasirašyti tokį karą pratęsusių reikalavimą daugiausiai paveikė Finansų sekretorius žydas Henry Morgenthau. Taip pat buvo nutarta pradėti strateginį visos Vokietijos ir jos pramonės bombardavimą. Baigiantis konferencijai (sausio 25) jau buvo aišku, kad rytų fronte Raudonoji armija perims iniciatyvą: po kelių dienų feldmaršalo von Paulus armija Stalingrade pasidavė, ir pasaulis pajuto, kad Vokietija karą gali pralaimėti.

1943 gegužės mėnesį vokiečiai pasitraukia iš Afrikos,

tuojau po to sąjungininkai išsikelia į Siciliją, ir, po kelių mėnesių, jau į pačią Italiją. Sovietai stumiasi per Ukrainos stepes tolyn į vakarus. Tolimesnei karo strategijai aptarti visi trys vadai nutaria pirmą kartą susitikti Teherano mieste, Irane (buv. Persija). Pirm negu vykti į Teheraną, , Churchill ir Chiang Kai-shek susitiko Kaire, Egipte, kur ruošdamiesi akystaton su “Uncle Joe”, jie diskutavo Azijos problemas, ir po to praleido kelias lengvo poilsio dienas ten atšvęsdami ir tradicinę JAV Padėkos dieną.

TEHERAN KONFERENCIJA – 1943 LAPKRITYS

Abu vadovai atskrido į Teheran 1943.11.28. Pagal FDR pageidavimą, pačiame pirmame susitikime su Stalinu, Churchill nedalyvavo, nes FDR tikėjosi pats vienas Staliną “užburti” savo tariamai žavia asmenybe.

(Bus daugiau)

CLEVELAND, OH

PILĖNŲ TUNTO IŠKYLOS

Po sėkmingos Kaziuko mugės Clevelando Pilėnų skautų tuntas vėl tęsia pirmadienio vienetų sueigas.

Gegužės 1 d. sekmadienį atšvęsta iškilminga Šv. Jurgio šventė Dievo Motinos parapijoje.

Po gegužės 2 d. ir 16 d. vienetų sucigų, gegužės 23 d. 7:00 v.v. bus veiklos metų užbaigimo sueiga su Neringos tunto sesėmis – North Chagrin Metroparko paupio giraitėje (River Grove II prie Winter Sports Area, iš Chagrin River Rd., Rt.

174). Kviečiami dalyvauti visi sk. tėveliai ir rėmėjai.

Birželio 10-12 dienomis bus skautų 100 mylių iškyla Ohio valst.

Birželio 18-25 d. skautų ir skaučių stovykla kartu su Detroito skautais Dainavoje, Michigan.

Liepos 30 rugpjūčio 6 d. Adirondack parke, New York, bus prit. skautų ir sk. vyčių iškyla luotais (“canoes”).

Pilėnų tuntininkas v.s. Remigijus Belzinskas išsiuntinėjo skautų šeimoms pranešimus, kaip pasiruošti dviračių iškylon, sustojimus nakvynei ir aprangą. *Gerardas Juškėnas*

CHICAGO, IL

SU LIETUVA MALDOJE IR ATMINTY

Čikagos lietuviai ruošiasi dalyvauti ypatingose pamaldose prisiminti visus, kurie kovojo ir kentėjo už laisvę per penkis okupacijos dešimtmečius. Šios pamaldos vyks gegužės 8 d., 3 v.p.p. vienoje iš pagrindinių šventovių Čikagoje – Šv. Vardo katedroje miesto centre. Šias ekumenines pamaldas ruošia jungtinis komitetas, į kurį įeina lietuvių krikščionių bendrijų bei organizacijų atstovai. Laukiama lietuviškos visuomenės vieningo dalyvavimo šioje Maldos ir atminimo dienoje.

ANTROJO PASAULINIO KARO PABAIGA – LIETUVOS GOLGOTOS PRADŽIA

Šios ekumeninės pamaldos sutampa su Antrojo pasaulinio karo pabaigos 60-mečiu. Kaip žinome, šia proga ruošiamos iškilmės Maskvoje, kuriose bus bandoma vienašališkai pristatyti Lietuvos istoriją. Išeivijos organizacijos vieningai pasisakė, kad tokiose iškilmėse nedera dalyvauti Lietuvos atstovams. Šiose ekumeninėse pamaldose kaip tik norima prisiminti ir visuomenei priminti apie Lietuvos herojišką pasipriešinimą blogiui ir sutelktinai jungtis maldoje už visus nukentėjusius ir žuvusius nuo svetimos priespaudos.

VIENINGAS ORGANIZACIJŲ DALYVAVIMAS

Į šių pamaldų rengimą jun-

giasi ne tik lietuvių krikščioniškos bendrijos, bet ir pagrindinės visuomeninės organizacijos. Dalyvauja Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federacija, LB Vidurio vakarų apygarda, Čikagos ALTo skyrius, taip pat LB Cicero, Lemonto, Marquette Parko ir Brighton Parko apylinkės bei ALTo centrą sudarančios organizacijos. Organizaciniame komitete be jaunųjų dalyvauja Mindaugas Baukus, Bronius Bikulčius, Salomėja Daulienė, Juozas Polikaitis, Algis Kazlauskas, Saulius Kuprys, Kazimieras Jakštas, Rita ir Antanas Rašimai.

SUDARYTA LITURGINĖ KOMISIJA

Į pamaldų ruošimą įsijungė įvairių konfesijų atstovai: Katalikų, Evangelikų Liuteronų bei Evangelikų Reformatų parapijos. Liturgijos rengimo posėdžiuose dalyvauja vyskupas Hansas Dumpys, kun. dr. Kęstutis Trimakas, kun. diak. Erika Brooks, kun. Jonas Liorančas, kun. Valdas Aušra, kun. Rimvydas Adomavičius, kun. Jaunius Kelpšas, Juozas Polikaitis. Pamaldų leidiniu rūpinasi Nerijus Šmėrauskas.

YPATINGAI PRISIMINKIME LIETUVIŲ MOTINAS

Tą pačią dieną yra švenčiama Motinos diena. Ypatingai dera šią dieną prisiminti mūsų tautos aukas, nes Lietuvoje vykusios priespauda ir persekiojimai palietė kiekvieną šeimą, ypač šeimos širdį –

motiną. Jų pasiaukojimas įkvėps daugel ateinančių kartų.

Ekumeninių pamaldų Šv. Vardo Katedroje chorų sutelkimui ir bendram giedojimui vadovauja muzikai Darius Polikaitis, Jūratė Grabliauskienė ir Vidas Neverauskas. Į pamaldų liturgiją jungiasi Čikagos ir apylinkių chorai ir jų nariai. Taip pat pamaldose dalyvaus Lietuvos Vyskupų Konferencijos delegatas Užsienio lietuvių sielovadais prelatas Edmundas Putrimas iš Toronto, prelatas Jurgis Šarauskas, buvęs JAV Vyskupų Konferencijos Rytų Europos šalpos direktorius. Numatyta, kad pamaldose dalyvaus Čikagos kardinolas Francis George ir kiti svarbūs dvasininkai. Pamaldų metu bus renkamos aukos komunizmo aukų paminklui, kuris statomas JAV sostinėje Washington DC. Į pamaldas organizuojami autobusai iš Lemonto, Brighton Parko, Marquette Parko ir Cicero parapijų.

PASIRYŽKIME DALYVAUTI

Šią dieną paskirkime ypatingam atminimui, dalyvaukime šiose pamaldose ir paraginkime kiekvieną lietuvių šią datą paženklinėti derama pagarba ir susikaupimu. Junkimės šią dieną su Lietuva atmintyje ir maldoje už jos ateitį. Šv. Vardo katedros adresas: 735 N. State Street. Daugiau informacijos galite gauti ALTo telefonu 773-735-6677 arba el. paštu: AltCenter@aol.com

Programą atlieka Pagėgių vid. mokyklos mokiniai – poetinės kompozicijos dalyviai, A. Mackaus gimimo sukakties minėjime vasario 11 d.

E. Šulaičio nuotr.

PAGĖGIAI NEUŽMIRŠTA SAVO SŪNAUS

Jau buvome rašę apie poetą Algimantą Mackų, nuo kurio tragiškos mirties automobilio katastrofoje neseniai (gruodžio 28 d.) suėjo jau 40 metų.

Jeigu Čikagoje, ir bendrai Amerikoje, kur jis ilgą laiką kūrė ir darbavosi, A. Mackus jau, galima sakyti, yra gerokai primirštas, tai jo gimtinėje, Pagėgiuose, jo vardas vis labiau atmenamas.

Poeto atminimą čia labiausiai puoselėja dvi Pagėgių vid. mokyklos lietuvių kalbos mokytojos – Vilma Vaivadienė ir Vanda Žuklijienė. Jos mokykloje įsteigė poeto A. Mackaus muziejų, mokinius įpareigoja nagrinėti poeto kūrybą, ruošia jo minėjimus, siekia, kad mokyklai būtų suteiktas A. Mackaus vardas.

Šiomet mokykloje buvo paminėtas šio žymiojo Pagėgių miesto sūnaus gimtadienis. Tuoj pat po jo elek. paštu gavome žinių apie šį įvykį, o dabar atėjo siunta su minėjimo nuotraukomis ir iškarpą apie minėjamą iš vietinės spaudos.

Taip pat gavome ir Pagėgių vid. mokyklos jaunųjų žurnalistų Justės Navickaitės ir Linos Breiterytės paruoštą rašinį apie minėjamą, pavadintą “Grįžtu į prarastus namus...”

Kasmet vasario vienuoliktą “į prarastus namus” sugrįžta Algimantas Mackus: Pagėgių vi-

durinės mokyklos bendruomenė mini jo gimimo dieną. Šiomet buvo švenčiamas 73-asis poeto gimtadienis.

Mokykloje yra muziejus, kuriame kaupiama medžiaga apie poetą ir jo šeimą. Bandoma surasti kuo daugiau žmonių, kurie vienaip ar kitaip buvo susiję su Algimantu Mackumi. Mokytojos Vilma Vaivadienė ir Vanda Žuklijienė laiškais, internetu susirašinėja su poeto draugais E. Šulaičiu ir G. Vėžiu iš JAV, vaikystės draugu Vilniaus universiteto profesoriumi Vytautu Juodkaziu, Lietuvos rašytojų sąjungos nariais ir visais žmonėmis, kurie gali padėti kuo daugiau surinkti medžiagos apie Pagėgiuose gimusio poeto gyvenimą.

Prieš renginį buvo išleisti stendai apie A. Mackų, padėtos gėlės prie namo, kuriame gimė poetas.

Popietės prasidėjo lietuvių liaudies daina “Beauštanti aušrelė”, kurią dainavo mokyklos merginų ansamblis, vadovaujamas mokytojos R. Pilkionienės. Popietės vedėja priminė poeto svarbą mūsų kraštui. “Ar gali nenorėti gimtą žemę grįžti žmogus?” – klausia poetas Algimantas Mackus eilėraštyje Mano žemės paukščiai” Ar gali nenorėti? Deja, kartais nuo žmogaus norų daug kas nepriklauso. Negalėjo savo likimo lemti ir poetas. Poetą prigludė tolima Amerikos žemė, o gimtinėn

jis sugrįžo savo eilėraščiais, artimųjų prisiminimais. Ten, toli Amerikoje, palaidojusį savo vyrą, sūnų ir marčią, spalio 17 dieną sulaukusi 100 metų, tebegyvena A. Mackaus mama Marcelė Mackuvienė. Tikime, kad ji ir šiandien prisimena savo sūnų, tragiškai žuvusį prieš 40 metų.

Popietės metu buvo parodytas filmas “Algimanto Mackaus vestuvių svečiai”, pasakota apie poeto vaikystę, skaitytos poeto pusėsėrės laiško ištraukos, parodyta poetinė kompozicija, kur mokiniai skaitė poeto eiles, dvyliktojų mintis apsilankius mokyklos muziejuje, I. Švėgždaitės eilėraštį, skirtą A. Mackui, poeto eilėraštį “Netikėjimas”, kurį anglų kalbą išvertė vienuoliktoję Gina Breiterytė.”

Reikia pasakyti, jog anksčiau minėtos mokytojos V. Vaivadienė ir V. Žuklijienė vis prašo daugiau poetą liečiančios medžiagos Pagėgiuose įsteigiamam A. Mackaus muziejui. Ją galima nukreipti šių eilučių autoriui arba anksčiau minėtomis mokytojoms, rašant: Pagėgių vid. mokykla, Vilniaus g. 3, 99292, Pagėgiai, Lithuania.

Edvardas Šulaitis

JONAS KUPRYS SURENGĖ PIRMAJĄ FOTO PARODĄ

Nors sekančiais metais savo amžiaus penkiasdešimtmetį švęsiantis Jonas Kuprys fotografuoja jau daugiau negu 30 metų, tačiau pirmąją savo asmeninę foto parodą surengė tik šį pavasarį, balandžio 22-ją, Čikagos “Čiurlionio” galerijoje.

Šis fotomenininkas tačiau yra gerai pažįstamas iš jo nuotraukų spaudoje (daugumoje *Draugo* dienraštyje), kur dažniausia matomi jo reportažinio pobūdžio vaizdai. Bet jis pats save nelaiko fotoreporteriu, o stengiasi pakilti aukščiau, negu priverčia daryti jo užimanos pareigos.

Jau apie 30 metų Jonas darbuojasi “Draugo” spaustuvėje (dabar yra jos vadovas), tai ir šiam dienraščiui dažniausiai padaro reportažinių nuotraukų. Jis į šį seniausiąjį dar tebeįnančio lietuvių leidinio kolektyvą įsijungė gana netikėtai.

Fotomenininkas Jonas Kuprys, kurio paroda “Lietuviai Amerikoje” buvo atidaryta balandžio 22 d. “Čiurlionio” galerijoje Čikagoje.

E. Šulaičio nuotr.

“Aš pagalbėdavau kurti katalikiškojo jaunimo žurnalą *Ateitį*, kuris buvo spausdinamas “Draugo” spausuvėje,” – pasakojo mums Jonas beje ilgametis Cicero lietuvių kolonijos gyventojas. “Tada buvau paprašytas padirbėti “Draugo”

(Nukelta į 11 psl.)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais

9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVA IR PASAULIS

Rusijos prezidentas Vladimir Putin pasirašė Rusijos ir Lietuvos sutarties dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo ir kelio užkirtimo vengimui mokėti pelno ir kapitalo mokesčių ratifikavimo įstatymą. Ši sutartis buvo pasirašyta Maskvoje 1999 metų birželio 29 d. Valstybės Dūma įstatymą priėmė 2005 metų balandžio 6 d., o Federacijos Taryba jį aprobavo balandžio 13 d. Sutarties tikslas - sudaryti sąlygas, kuriomis juridiniai ir fiziniai asmenys, nuolat esantys arba nuolat gyvenantys kiekvienoje iš susitariančiųjų valstybių, neturės du kartus mokėti vienos ir tos pačios rūšies pelno mokesčio. Dokumentu siekiama aktyvinti dviejų šalių juridinių ir fizinių asmenų veiklą verslo srityje, plėtoti ekonominį-prekybinį, mokslinį-techninį ir kultūrinį Rusijos ir Lietuvos bendradarbiavimą.

Estijoje įvyko jungtinė Baltijos Asamblėjos ir Šiaurės Tarybos sesija. Pietiniame Estijos Pernu mieste. Ji tęsėsi iki balandžio 29 dienos. 5-ojoje jungtinėje sesijoje didžiausias dėmesys buvo skiriamas Baltijos ir Šiaurės valstybių bendradarbiavimui bei demokratijos ir pilietinės visuomenės stiprinimui kaimyninėse valstybėse. Joje dalyvaus šalių parlamentariai ir vyriausybių atstovai. 1991 metais įkurtą Baltijos asamblėją sudaro Baltijos šalių parlamentariai. Jos sesijos vyksta du kartus per metus (pavasarį ir rudenį) rotacijos būdu vienoje iš valstybių. Šiaurės Taryba įkurta 1952 metais - tai Šiaurės šalių parlamentarų bei vyriausybių bendradarbiavimo forumas.

GUAM (Gruzijos, Ukrainos, Azerbaidžano, Moldovos) vadovų susitikimas dar kartą įrodė, kad europinės integracijos perspektyva - stipriausias demokratinų reformų stimulus, o Rusija dar kartą prabilo apie Vakarų skverbimąsi į postsovietinę erdvę, įtakingos organizacijos "Jamestown Foundation" mokslinis bendradarbis Vladimir Socor rašo internetiniame leidinyje *Eurasia Daily Monitor*. V. Socor pažymi, jog GUAM šalys ne tik pasirengusios vykdyti vidaus reformas, bet ir skatinti demokratijos plėtrą regione. Tai įrodo per susitikimą, kuriame dalyvavo Lietuva ir Rumunija, Vilniaus iniciatyva priimtas pareiškimas dėl paramos demokratinėms jėgoms Baltarusijoje. "Šešių valstybių priimtame pareiškime dėl demokratijos plėtos Baltijos ir Juodosios jūrų regione nurodoma, kad demokratijos vystymasis regione turi didelę reikšmę visai Europai. Pabrėžiama, jog Europos integracija yra ta priemonė, kuri gali paspartinti demokratinų reformų įtvirtinimą regione".

V. Socor apibendrina reakciją, kurią JAV ir Rusijoje sukėlė šis susitikimas. Vašingtonas GUAM demokratines iniciatyvas sutiko labai palankiai, o Valstybės departamentas neatmetė galimybės sukurti programą, kuri finansuotų šių valstybių demokratines iniciatyvas. "Tie Maskvos pareigūnai ir apžvalgininkai, kurie neignoravo GUAM pareiškimo, pasijuto ižeisti. Valstybės Dūmos Tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Konstantin Kosačiov nurodė, kad vienintelis GUAM sukūrimo tikslas - atitolinti postsovietines valstybes nuo Rusijos. O Federacijos Tarybos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Michail Margelov pranašavo, jog ši iniciatyva netrukus žlugs ir nutolins "demokratinų revoliucijų" pradžią kitose regiono valstybėse". Kai kurie Kremliaus viešųjų ryšių specialistai atsigręžė toli į istoriją ir "Baltijos bei Juodosios jūrų regiono demokratizacijos koncepciją prilygino Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kovai su carine Rusija". Lietuvai GUAM viršūnių susitikime atstovavo prezidentas Valdas Adamkus.

JAV prezidento George W. Bush vizitas į Latviją "vainikuoja" dvišalių santykių raidą, Latvijos radijui sakė prezidentė Vaira Vykė-Freiberga ir išreiškė apgailestavimą, jog šalies piliečiai negauna pakankamai informacijos apie Jungtinių Valstijų ir Latvijos santykių svarbą. G. Busho kelionė "vainikuoja dvišalius santykius, kurie buvo puoselėjami kaip darželio gėlė". Ji apgailestavo, jog vyriausybės suformuotas organizacinis komitetas, kuris buvo atsakingas už pasirengimą JAV prezidento vizitui, nesugebėjo pakankamai išsamiai žurnalistams ir visiems piliečiams išaiškinti, kokią svarbą turi geri dvišaliai Rygos ir Vašingtono santykiai. Būtų galima išskirti du esminius G. Bush kelionės aspektus: bus sustiprinti Latvijos ir JAV ryšiai ir pagerinti asmeniniai trijų Baltijos valstybių santykiai su G. Bush, teigė prezidentė.

V. Vykė-Freiberga išskyrė Vašingtono kaip NATO vadovaujančiojo vaidmenį tarantis su Rusija dėl sienos sutarties. JAV nevengė Rusijai priminti, jog reiktų sureguliuoti sienų klausimą su kaimyninėmis šalimis, sakė prezidentė, tačiau pabrėžė, kad "sienos sutartis yra dvišalis Maskvos ir Rygos kausimas".

Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis su viltimi ir pasitikėjimu žiūri į naująjį popiežių Benediktą XVI, teigdamas, kad jis užtikrins pirmtakų pradėtų darbų tęstinumą ir paisys vertybių, o ne atskirų nuomonių.

Lietuvos Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas tarėsi su Ukrainos Užsienio reikalų ministru Boris Tarasiuk Vilniuje NATO suvažiavimo metu.

Linos Žilytės nuotr.

Financial Times: KAS NUTIKS ATMETUS ES KONSTITUCIJĄ

Londonas, balandžio 27 d. (ELTA). Europiečiams vis labiau nerimaujant, kad prancūzai gegužės 29 d. referendume atmes Europos Sąjungos Konstituciją, įtakingas britų dienraštis *Financial Times* pateikia 10 galimų tokio scenarijaus padarinių sąrašą.

1. Konstitucinė sutartis, skirta modernizuoti išsiplėtusią ES, greičiausiai žlugs. Bandymai išsaugoti kai kuriuos sutarties elementus, pavyzdžiui, naująją ES balsavimo sistemą ir ES prezidento bei užsienio reikalų ministro pareigybių įsteigimą, gali būti atidėti vėlesniam laikui.

2. Dauguma diplomatų prognozuoja, kad sprendimų priėmimas bloke sustos pusei metų ar dar ilgesniam laikui.

3. Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac ir jo vyriausybė sulauks pažeminimo, tačiau tuo pat metu užkirs kelią ES liberalioms ekonomikos reformoms, tarp jų ir ES paslaugų rinkos liberalizavimui.

4. Turkijos viltys spalio 3 d. pradėti derybas dėl narystės bloke gali sužlugti. Kiltų pavo-

jus tolesnei galimai ES plėtrai.

5. Gali būti atidėtas susitarimas dėl kitų septynerių metų ES biudžeto.

6. Kai kurie bankai perspėjo, kad gali žlugti Europos vienybė, o tai grėstų šešerius metus galiojančios bendros valiutos išlikimui.

7. Rinkos nepastovumas: Italijos kandidatas į Europos centrinio banko vykdomosios valdybos narius Lorenzo Bini-Smaghi perspėjo, kad euro zonos palūkanų normos padidėjimas gali sukelti rinkų svyravimą.

8. ES užsienio politikos vadovas Javier Solana perspėja, kad gali sumenkėti Europos galimybės rasti bendrą poziciją tarptautinės politikos atžvilgiu, kaip jau buvo Irako karo atveju.

9. Europa gali susiskaldyti į dvi stovyklas: Prancūzija ir Vokietija gali "iš naujo įkurti" ES su savita socialine ir fiskaline politika.

10. ES gali iš viso žlugti, jei prancūzų "ne" referendume sukels nekontroliuojamą politinę įtampą. Tai mažiausiai tikėtinas padarinys.

KAS DEŠIMTAS EUROPOS KOMISIJOJE – LIETUVIS

Briuselis, balandžio 27 d. (ELTA). Europos Komisijoje per pastaruosius dvejus metus įsidarbino 1081 žmogus iš naujų ES šalių, 106 iš jų - lietuviai. Pasak EK pranešimo, Komisija siekia iki 2010-ųjų įdarbinti 3441 darbuotoją iš ES naujokių, nes tai atspindėtų ir sparčią sąjungos plėtrą.

Daugiausiai - 249 - EK dirba lenkų. Juos vejasi vengrai (173) ir čekai (137), lietuviai lieka ketvirtoje vietoje. Latvių ir estų Europos Komisijoje įsidarbino atitinkamai 83 ir 82.

Didesnė dalis - 77 - lietuvių įsidarbino aukštesnėse (A lygio) pareigybėse. Ši tendencija būdinga visoms ES nau-

jokėms - 728 darbuotojai iš jų įsidarbino aukštesnio lygio postuose ir tik 353 - žemesnio, arba B ir C lygio.

Vis dėlto tarp generalinių direktorių ir jų pavaduotojų, kurių Komisijoje yra 30 ir tik 5 - iš naujų šalių, lietuvių nėra: čia vyrauja čekai, vengrai, slovenai ir kipriečiai. Lietuvių nėra ir tarp direktorių bei jų įgaliotųjų patarėjų. Šias pareigy-

bes užima 12 naujųjų ES narių piliečių, tačiau tarp jų nėra tik lenkų ir lietuvių.

EK per pastaruosius dvejus metus įsidarbino maždaug trečdaliu mažiau ES naujokių atstovų, nei planuota. EK pranešime teigiama, kad tai lėmė ir biurokratinės priežastys, bet pažymima ir tai, kad priėmimą į darbą labiausiai lemia asmeniniai privalumai ir nuopelnai.

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,

PUSEI METŲ - \$40,

PIRMA KLASE - \$78,

ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ

METAMS - \$130.00

Doloresa Kazragytė

LXII
MOLĖ IŠ MOLTROBĖS

Moltrobė – mažutėlaitė iš molio nudrėbta trobelė pačiame miestelio pakrašty. Už jos, tos moltrobės, dar buvo apleistų kapinaičių kalnelis, o toliau – ganyklos, pievos, dar toliau dunksojo tolimi miškai. Šalia trobelės tekėjo upelis, vingia-vo siaura vagele pievomis, kol įtekėdavo į nedidelį ežerą už miškų tolimųjų. Moltrobės stogas samanotas, kur ne kur beržo krūmeliais pasipuošęs, nežinia iš ko dengtas: greičiausiai iš meldų ar kokių šakų. Tik vienas vienutėlis langiūkštis. Mažesnio jau nebūna. Nutrupėjęs kaminas. Šalia – aukšta stora liepa, iš kitos pusės – peraugę alyvų krūmai. Tas langelis atrodydavo paslaptįgai ir be galo jaukiai rudenį, kai prie jo sužydėdavo didžiulės rausvos jurginų galvos. Šulinio nebuvo. Mole gerdavo vandenį iš upe-lio. Pavasarį, kai pievos pražysdavo geltonom pienių saulutėm, trobelė tapdavo neapsakomai šilta, pati kaip tos pienės žiedelis – gaudi ir linksma savo neturtu.

Sako, kažkada čia gyveno Molės motina: visada apsirišusi galvą skarele, retai išeinanti į orą, ligota, liesa, pakumpusi moteris. Buvo dar trys Molės sesutės ir du broleliai. Molė vyriausia. Mirus motinai, vaikus išskirstė po internatus. Molę paliko trobelėje. Jai jau buvo 17 metų. Taip ir pragyveno čia visą amželį.

Kai buvau paauglė, Molei buvo gal 50, gal 60 metų. Visi ją vadino “durnele”. Kaip ir jos motiną broliukus, sesutes vadi- no “durneliais iš moltrobės”. Tačiau jie nieko blogo nedarė, gyveno sau kaip žolelė, kaip tos alyvos aplink trobelę, kažkaip prasimaitindavo. Žmonės leido jiems gyventi, o baltai jų ožke- lei ganytis kur tik nori.

Molės tikras vardas buvo Olė. Kartą turgaus dieną vienas žmogus karčemoj tarstelėjo: “Ava va, Olė – molė ateina iš moltrobės”. Taip ir liko ji “Mo- lė iš moltrobės”.

Nors Molė visiems buvo “durnelė”, bet garsėjo ir kaip turinti burtų galią. Nežinia kada ir kaip tie “burtai” prasidėjo, bet visada ją kviesdavo, kai sune- galuodavo koks gyvulys. Kaip ji gydė, ką su tuo gyvuliu dary- davo – niekas nieko nežinojo: niekuo negirdė, netepė, tik liep- davo uždaryti ją tvarte ir nie- kam neiti, kol ji pati neišeis. Prabūdavo ten valandą, dvi ar dar daugiau. Liepdavo nieko neduoti būti. Tik gerti ir į van- denį įpilti šaukštą šventinto vandens. Rytojaus rytą gyvulys būdavo sveikas. Niekuiomet neatsisakydavo eiti pas gyvulį.

Lėkdavo basa vasarą ar su ka- liošais žiemą. Visada be sermė- gos ar palto, tik marškinėliai ir toks palaikis megztinis. Ir bėg- dama garsiai rypuodavo: “Oi oi, nabagėli... Oi oi, ateinu, ateinu... Dievuli, padėk man, broleli mėnesėli, padėk man...” Kad šaukiasi Dievo – supran- tama visiems, bet kam tą mėne- sėlį – niekas nesuprasdavo. Tik pasijuokdavo: “A, durnė...” Suprato tik tada, kai... Bet apie tai vėliau.

Vienas vaikas pasakojęs: “Kai susirgo karvė ir pakvietė Molę, aš įlindau į tvartą, pasi- slėpiau ir žiūrėjau, kaip ji gydė. Tik kad nieko nedarė. Glostė, glostė ir kažin ką šnekėjo. Ma- žai ką išgirdau. Vieną kartą pa- sakė: “Eik lauk, eik lauk, bjau- rybe, Dievulis taip nori”. Pas- kui lyg poterius murmėjo ir dar pasakė: “Jau esi švari. Jau pagi- jai. Pagulėk. Pailsėk. Patekės saulelė – tada kelkis”. Ir vis glostė ir glostė”. O karvė tikrai rytą pakilo sveika.

Turgaus dienomis ir Molė šmižinėdavo tarp žmonių. Svei- kindavosi linksėdama, šlep- sėdama kaliošais, šypsodavosi (tik pamanyk!) sveikais gra- žiais dantimis. Pati lyg ir negra- ži: kumpa nosis, akys po juo- dais antakiais irgi juodos, skvarbios. Tikra raganikė. Vai- kai būriais sekdamo iš paskos, kikendavo, kartais ir kokią mažą akmenuką paleisdavo, bet jei Molė atsigrėždavo, tuoj pritūp- davo ir nė vienas neidavo ar- tyn, kai ji modavo prieiti. Tada atsidusdavo ir eidavo sau tolyn. Žmonės kartais prakalbindavo “traukdami per dantį”: “Tai ką pirksi, Mole? Juk daug turi auksinių, a?” “Man ir be auksi- nių visko gana”, - atsakydavo. “O kada ženysies, Mole? Ar turi ką nusižiūrėjusi?” “Ne ženatvei sutverta”, - atsakydavo labai rimtai. Kartais Molę pasamdy- davo darbui: nuravėti, palais- tyti daržus, langus nuplauti, didžiausią nešvarių skalbinių krūvą išskalbti (juk mašinų nebuvo, reikėjo sunkiai trinti su muilu, paskui šiūruoti ant len- tos), kviesdavo ir šienapjūtei, bulviakasiui. Dirbdavo nuošir- džiai, iš visų jėgų. Gaudavo maisto, koki drabužį, kartais ir kokią trirublę. Ką ji veikdavo vakarais, naktį – niekas nežino- jo. Kartais kildavo dūmelis iš kamino: vasarą retai, žiemą dažniau. Vasarą po glėbelį, po glėbelį susinešdavo žabų, med- galių. Niekas jos malkomis neaprūpindavo. Molė neprą- šydavo. Niekada nieko neprą- šydavo.

Kartais keistai nušnekėda- vo. Apie brolių mėnesėlį, esą jis jos brolis, ir gana. “Kai nēr de-

Lietuvių Operos Pietro Mascagni “Cavallerijos Rusticanos” operos spektaklio bendras vaizdas ba- landžio 24 d. Čikagoje.

Donato Soko nuotr.

besų – ateina, kai debesuota – neateina”. Tą vasarą už mies- telio, prie ežero, buvo kažin kokia šventė. Jaunimas šoko, dainavo ligi sutemstant. Patekė- jo mėnulis. Spindėjo ežere jo at- vaizdas, o sidabruota juosta tįso iki ilgo tilto galo, nuo kurio vaikai “dėdavo niurkas”. Kaž- kas iš pasilikusio jaunimo pasa- kė: “Žiūrėkit, ko ta Molė ant to tilto stovi?” “Į savo mėnesėlį spokso. Juk kvaištelėjus, ar ne- žinai?” Ir vėl klega, juokauja, “kibinasi”. Viena mergaitė vėl sušuko:

- Žiūrėkit! Durnė! Sugalvo- jo maudytis.

Visi sunerimo kažko, šaukė: - Ei, Mole! Grįžk atgal! – O Molė eina vis gilyn. Atsigrėžė ir sušuko:

- Brolelis skęsta! Einu gel- bėti!

Vaikai ėmė rėkti, blaškytis, bėgti ežero link. Mergaitės cyp- ti: “Šokit į ežerą! Traukit!” Ir pasitaikė lyg tyčia – nė vienas nemokėjo dorai plaukti. O nardyti – nė iš tolo. Kol blaš- kėsi, strikčiojo, Molė dingo ežero tamsioj gelmėj. Tylu. Gražu. Rodos, nieko nebuvo.

Žvaigždėta naktis užgulė žemę. Mėnulis, auksiniu taku “nuvedęs durnelę” į nežemišką gyvenimą, be jokio liūdesio grožisi savo atvaizdu ežero at- spindy.

Kol atbėgo iš artimiausių sodybų žmonės, kol atrišo val- tis, kol graibė kartimis po dug- ną, išaušo nuostabus vasaros rytas: šiltas, drėgnas, svajingas, žadėdamas alpinantį karštį – net paukščiai tingėjo giedoti. Buvo tylu tylu.

Ištraukė Molę. Paguldė ant žolės. Pirmieji saulės spindu- liai apšvietė... neįtikėtina! grakštų Molės kūną. Jauną. Stiprų. Subliuškus kartūnui, nu- smukus skarutei, visi pamatė “durnelės” išdidų laisvą veidą, lieknas kojas, ilgas kasas.

O Molė žiūrėjo išplėtusi akis į dangų. Gal norėjo kažką

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnie- ji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2005 m. birželio 7 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vaju.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užpre- numeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kurį laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susi- pažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padė- kite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkar- pą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

Tel. numeris _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomojo adresą:

Pavardė ir vardas _____

Nr. ir gatvė _____

Miestas _____ Valstybė _____ Zip _____

labai gera pasakyti žmonėms. visi žiūrėjo į Molę, pleveno Negalėjo. O gal sakė, tik nie- žmonių gerumas. kas negirdėjo. Toje tyloje, kai Sudie.

AMERIKOS LIETUVIS MUZIKAS

K. Steponavičiaus gimimo šimtmečiui prisiminti

Lietuvoje išleistame ir mus pasiekusiame 2005 m. “Muzikos kalendoriuje”, kuriame atžymimos muzikinio gyvenimo sukaktys, ties vasario 14 d. data randame, kad tą dieną sueina 100 metų kai gimė chorvedys Kazys Steponavičius (mirė 1976.07.30).

Knygoje “JAV lietuviai” II-me tome įdėta gana daug ši muziką liečiančių biografinių žinių. Čia minima ir jo oficialioji pavardė – Charles Stephens ir gimimo vieta – Brockton, MA (netoli nuo Bostono). Taip pat nepasitenkinama pažymėjimu, kad jis tik chorvedys, o šalia to – dar pridėdama smuikininkas ir dirigentas.

Apie K. Steponavičių bei jo vadovaujamą “Pirmyn” chorą radome nemaža žinių ir stambioje knygoje, pavadintoje “Chicagos lietuvių istorija” (išl. 1967 m.). Daug medžiagos apie šį muziką yra J. Kreivėno – J. Žilevičiaus Muzikos archyve, Jaunimo centro Čikagoje patalpose.

Reikia pasakyti, jog Kazio Steponavičiaus vardas ir pavardė Lietuvoje mažai kam žinoma. Gimęs Amerikoje, jis tik vieną kartą (1938 m.) kaip Čikagos “Pirmyn” choro vadovas ir dirigentas ten yra lankęsis ir plačiai ten koncertavęs.

Tačiau tai buvo seni laikai ir tą laikotarpį jau mažai kas atsimena, o apie šį muziką nė Lietuvoje nė čia Amerikoje,

deja, nepasistengta išleisti monografijos. Net per paskutinius kelis dešimtmečius nė straipsnių laikraščiuose bei žurnaluose neteko užtikti.

K. STEPONAVIČIUS IR “PIRMYN” CHORAS

Kalbant apie K. Steponavičių, negali neminėti Čikagoje 1909 m. įsteigto “Pirmyn” choro. Nes jis nuo 1929 m. iki pat mirties – 1976-jų chorui vadovavo (su keliomis pertraukomis, kai šis muzikos kolektyvas buvo pritilęs).

Beje K. Steponavičius Čikagoje atsirado 1925 m. ir čia studijavo vietos konservatorijoje, 1927-1929 metais dirigavo Čikagos lietuvių – “Lynos”, “Aido” ir “Birutės” chorams.

Kai 1933 ir 1934 metais Čikagoje vyko Pasaulinė paroda, jis joje pravestoje Lietuvių dienoje dirigavo simf. orkestrui ir jungtiniam chorui.

1938 m. kartu su “Pirmyn” choru ten teko duoti net 21 koncertą ne vien tik didesniuose miestuose, bet ir provincijoje. Kiek teko girdėti atsiliepimuose, šių koncertų dalyviai buvo sužavėti savo tautiečių iš anapus Atlanto gerais pasirodymais.

Tačiau K. Steponavičius ir “Pirmyn” choras labiausiai išgarsėjo operečių ir operų pastatymais. Su simf. orkestru iš viso buvo pastatyta apie 40 operų bei operečių. Be to, buvo

Kazys Steponavičius 1976 m. kovo mėnesį po “Grafo Liuksemburgo” spektaklio.

pasirodyta ir įvairiuose koncertuose.

Kai 1959 m. “Pirmyn” choras Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje davė 50 metų sukaktuvinį koncertą, jo programoje pasirodė žymiausia Amerikos lietuvių kilmės solistė dalyvavusi “Metropolitan” operos pastatymuose New Yorke – Polyna Stoska (Apolonija Stoškutė).

Šio choro valdybos pirminku buvo neseniai savo amžiaus 90-metį atšventęs čikagietis Algirdas Brazis, (irgi “Metropolitan” operos solistas), su “Pirmyn” choru 1938 m. keliavęs į Lietuvą o vėliau dainavęs pagrindines roles “Pirmyn” choro statytose operetėse bei operose (jis taip pat ilgą laiką reiškėsi ir Lietuvių Operos pastatymuose).

11 METŲ PETRAUKA

K. Steponavičiaus ir jo vadovaujamo choro bei talkininkų užsispyrimas buvo didžiulis.

Kasmet jis sugebėdavo duoti naujas operos ar operetės premjerą.

Atšventus savo 50-mečio sukaktį (1959-siais), K. Steponavičius ir jo “Pirmyn” choras turėjo ilgokas atostogas. Tačiau po 11 metų pertraukos vėl kibo į darbą ir jau 1971 m. kovo mėn. pabaigoje davė Johann Straus operetės “Šikšnosparnis” premjerą Marijos aukšt. Mokyklos auditorijoje. Tuomet vyko du operetės spektakliai, kuriuos stebėjo apie 2,500 žmonių.

Sekančiais metais ten pat vyko Franz Lehar trijų veiksmų operetės “Linksmoji našlė” premjera (vėl du spektakliai). 1973 m., kuomet buvo statomas Johann Straus “Čigonų baronas”, prireikė net 3 spektaklių. “Pirmyn” choro 65 m. sukakčiai 1974-siais buvo duota Robert Planguette operetės “Kornevilio varpai”, 1975 m. – Schuberto – Rombergo operetės – “Meilės daina” ir 1976 m. – Franz Lehar operetės “Grafo Liuksemburgo” premjeros.

Nežinia, kaip ilgai tai būtų tęsiama, jeigu ne dirigento ir “Pirmuoju” choro vadovo K. Steponavičiaus mirtis, užklupusi 1976 m. vasarą. Šis įvykis palaidojo ne vien tik šį žymųjį muziką, bet ir senųjų Amerikos lietuvių pasididžiavimą – “Pirmyn” chorą, kurio garsai skambėjo beveik 70 metų.

Pažymėtina, jog vėlesniais šio choro gyvavimo metais į jo eiles įsiliejo ir dainininkų bei solistų iš taip vadinamų “dypukų” tarpo ir jie gražiai suge-

bėjo bendrauti su čia gimusiais dainos ir muzikos mylėtojais. Tai buvo vienas iš nedaugelio (kitas buvo Lietuvos Vyčių choras), kur sutilpo ne vienos kartos mūsų tautiečiai. O čia buvo irgi nemažas muz. K. Steponavičiaus, sugebėjusio su visais bendrauti, nuopelnas.

PROF. VL. JAKUBĖNO MINTYS APIE CHORĄ “PIRMYN” IR K. STEPONAVIČIŲ

Šį rašinį norime pailiustruoti žinomo muzikos kritiko, prof. Vl. Jakubėno rašinio po “Linksmosios našlės” pastatymo 1972 m. (*Draugas* 1972 m. kovo 11 d.) ilgesne ištrauka, kuri charakterizuoja K. Steponavičiaus muzikinį darbą:

“Pirmyn” choro veikla, o ypač jo sceniniai pastatymai yra tampriai surišti su paties dirigento Kazio Steponavičiaus-Stephens asmeniu. Dar savo jaunystėje įsigijęs profesinio muziko išsilavinimą, kaip smuikininkas galėjęs net būti solistu su simf. orkestru ir pro tarpiais mokytojavęs įvairiose muzikos mokyklose, kartais gi pragyvenimą pelnydamas ir ne iš muzikos, Kazys Steponavičius paskutiniu metu ne visuomet gyveno Chicagoje. Nepaisant to, “Pirmyn” choras parodė nuostabaus gajumo. Kartais, keletą metų aptilęs, jis buvo laikomas praktiškai “mirusiu”, bet visuomet vėl atgimdavo, pateikdamas ar naują sceninį pastatymą, ar dalyvau-damas koncertuose. Šiuo metu “Pirmyn” chore dar dainuoja (Nukelta į 11 psl.)

VYRESNIEJI SUKŪRĖ, O JAUNESNIEJI BAIGIA PRARASTI

Kaip vyko Britanijos lietuvių visuomeninio turto naikinimas

Kazys Barėnas

VIII.

Po to pažado pastatyti laikraštį ant kojų, deja, dar turėjo praeiti pustrėčių metų su milžiniškais nuostoliais. Tokio tvarkymosi, žinoma, jokiu būdu negalima pavadinti ūkišku ar kokiais nors motyvais pateisinti jį. Tai tik rodytų, kiek atsakingi centro valdybos asmenys rūpinosi tuo, kas turėjo būti jų pasiimtoji visuomeninė pareiga.

O laikraščio spalio 28 – lapkričio 30 d. Nr. 44 Vladas Gedmintas plačiai pasisako dėl to *Europos lietuvis*, kuris sustabdomas, ir dėl būsimojo. Jam atrodo, kad dalis medžiagos turi būti anglų kalba, ir reikia įjungti į jį skautų “Budėkime”, jaunimo vardu leidžiamąjį “Lynes” ir kt.

Romas Šileris (Vokietija) rašo, kad *Europos lietuvis* sustabdomas jo nenustebino. Stasys Kasparas (lapkričio 4-

10 d. Nr. 45) sakė, kad LNB pirm. K. Tamošiūnas paskelbė dėl laikraščio sustabdymo vien savo pareiškimą, o turėjo jį svarstyti valdyba. Klausimas labai svarbus ir turi būti rimtai svarstomas. Sako, aš nenoriu, kad kieno nors nutarimu būčiau padarytas *Europos lietuvis* duobkasiu. Jis pasisako kaip valdybos narys.

O tame pranešime rašoma apie sunkumus leisti laikraštį, apie reikšmę laikraščio, kurį V. Dargis ir K. Tamošiūnas sugalvojo perkelti į Lietuvą prižadėdami, kad po dviejų metų galės verstis iš prenumeratos. Tačiau taip neįvyko. Ir prenumerata žymiai pakelta – iš 24 į 40 sv. Lapkričio gale baigėsi sutartis su V. Dargiu. 50 sv. prenumerata būtų per brangu. Gale pateikiama anketa, kurioje klausama, kokio laikraščio norėtų.

Petras Keidošius (lapkričio

11-17 d. Nr. 46) pateikia trumpą istorinę *Europos lietuvis* apžvalgą, o antraštė turi likti ta pati. Povilas Reklaitis (Vokietija), buvęs bendradarbis, šįkart atsisveikino. Apgailėjo anglas C.A. Last, kuris paskaitydavo mūsų laikraštį, tobulindamas savo lietuvių kalbą. Jonas Masiulis (Prancūzija) sakėsi esąs pasiryžęs mokėti 50 sv., kad tik laikraštis eitų (rašė jis tai lapkričio 7 d., o lapkričio 8 d. mirė). Reiškia norą, kad laikraštis išliktų, kaunietis Kęstutis Balčiūnas, kuris jau senokai jam rašinėjo. Tokia bendradarbė buvo ir Ypatija Yčas-Petkus (P. Amerika), kuri siūlo grąžinti laikraštį į Londoną ir sumažinti puslapių (Vilniuje jis ėjo 8 psl.), kad pigiau būtų.

O laikraščio vyr. redaktorius, kaip jis prisistatinėjo, V. Dargis paskelbė DBLS-LNB sekretoriaus E. Šovos jam rašytą laišką, kuriame sakoma, kad nuo 1996 m. sausio 1 d. nutraukiamas *Europos lietuvis* leidimas ir po to jis neturės teisės naudoti to vardo. (Vl. Dargis net savo leidyklą pavadino tuo vardu ir jo nepakeitė)

ir nėra įgaliotas be leidėjų tartinis dėl laikraščio. Bet Dargis aiškino, kad jis įteikęs prašymą Seimo vicepirmininkui Č. Juršėnui, kad paremtų laikraštį. Jo pareiga, kaip vyr. redaktoriaus, rūpintis skaitytojų ir laikraščio gerove, ir tos teisės negalinti iš jo atimti jokia valdyba. DBLS-LNB valdyba kaip darbdaviai galį jį atleisti, bet negalį uždrausti eiti pareigų. Dabar jam jau esą aišku, kad dėl Londono valdybos neapgalvoto žygio *Europos lietuvis* leidyba Vilniuje 1996 m. nebus tęsiama (*Europos lietuvis* 1995 m. gruodžio 2-8 d. Nr.49).

Metams visiškai baigiantis, staiga gelbėtojo vaidmens ėmėsis Vl. Dargius skelbia rezoliuciją, kad esamoji DBLS-LNB valdyba (K.Tamošiūnas, J. Alkis, E. Šova, J.Levinskas, S. Kasparas, V. Gasperienė) yra neveikli ir nekompetentinga, tai reikalauja, kad ji atsistatydintų, būtų išrinkti kiti ir sudaryta Lietuvių namams gelbėti komisija ir t.t. Laikraščio Nr. 51 atspausdinamas LNB sekr. E. Šovos laiškas Dargiui, kad metiniam suvažiavime galės būti svarsto-

ma jo rezoliucija, o 1996 m. sausio 6 d. suvažiavime bus svarstomi tik tie reikalai, dėl kurių jis šaukiamas. O jeigu Dargis dar kartą kels savo gelbėjimo planus, tai štai kaip bus: “Pasilieikame teisę patraukti Jus atsakomybėn, jei toji rezoliucija bus paskelbta. Laikraščiuose galite rašyti tik savo nuomones, o rezoliucijas gali skelbti tik LNB Direktorių valdyba, arba jos sekretorius”. Dargis jam pri-mena rezoliucijų skelbimų įstatymus, o Šova, sako jis, ir kiti direktoriai bijo, kad rezoliuciją priėmus teks vykdyti.

Laikraščio Nr.52 jis pakartojo tą rezoliuciją. 1996 m. sausio 1-15 datomis pažymėtas pasirodė Nottinghamame Henriko Gaspero redaguojamas dvisavaitinis mažesnio formato *Europos lietuvis*. Jo pirmajame puslapyje DBLS pirmininkas Jaras Alkis apžvelgia padėtį ir jau be jokio perdėto entuziazmo rašo, tarytum tik dabar staiga pamatęs kas darosi: “Mes turime būti praktiški ir gyventi pagal savo išgales ir sugebėjimus, o ne vadovautis svajonėmis, kurios praktikoje negalėjo įvykti.

(Bus daugiau)

RENGINIŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 7 d., šeštadienį 6:30 v.r. Dievo Motinos parapijos salėje įvyks solistės Nidos Grigalavičiūtės koncertas. Rengia Ateities klubas.

GEGUŽĖS 8 d. 11:30 v.r. Motinos dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 14 d., šeštadienį: Š. Amerikos lietuvių 2005-tų metų plaukimo pirmenybės John Carrol universiteto baseine, University Heights, Ohio. Rengia LSK Žaibo plaukimo sekcija. Informuoja Algirdas Bielskus, tel: 440-833-0545; arba Pilypas Taraška, tel. 440-944-7743; ar 440-478-8539 (cell); E-mail: ptaraska@yahoo.com

GEGUŽĖS 15 d., sekmadienį, 11:45 v.r. – Lietuvių bendruomenės Clevelando skyrius ruošia metinį susirinkimą Dievo Motinos parapijos svetainėje.

GEGUŽĖS 30 d. 8:30 v.r. Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, Mišios ir pusryčiai. Rengia katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

BIRŽELIO 19 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGPJŪČIO 14 d., sekmadienį 12 val., Lietuvių klubo tradicinis pokylis Amerikos italų vietovėje, 29717 Euclid Ave, Wickliffe, OH.

RUGSĖJO 11 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

LAPKRIČIO 13 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. Šv. Jurgio parapijos Rudens šventė.

(Atkelta iš 10 psl.)

AMERIKOS LIETUVIS...

net keletas asmenų, 1938 m. gastrolių proga viešėjusių Lietuvoje. Kazys Steponavičius yra dinamiškas, didelio lankstumo ir vikrumo dirigentas. Reikalui esant, jis sugeba parodyti visiems viską: solistams ar chorui įstojimus, tuo pačiu orkestrantams ritmą; bėdai verčiant, jis gali padainuoti atskiras frazes vieton solisto ar choro; šį kartą tai pakartotinai pasitaikė ne taip sklandžiai “suklijuotame” pirmame veiksmė. Kartu Kazys Steponavičius yra ir režisierius; jo pastatymai ne visuomet yra užbaigti iki galo surepetuoti, bet yra pilni gyvumo, gražių muzikališkų intencijų; sklandumo trūkumai žymia dalimi yra išlyginami paties dirigento miklumu.” Čia minimame prof. Vl. Jakubėno rašinyje pažymėti ir pastatyme dalyvavę solistai (o jų būta iš Amerikoje gimusiųjų ir naujųjų ateivių tarpe. Jis baigtas taip:

“Operetė laimėjo gražaus pasisekimo, dviejuose spektakliuose sutraukdama beveik kupiną Marijos aukštesniosios mokyklos salę publikos. Jos nemažą dalį sudarė “senieji” ateiviai, bet netrūko ir naujųjų, pokario metais atvažiavusių.”

Mums mačius ir girdėjus ne vieną iš K. Steponavičiaus ir “Pirmyn” choro statytų veikalų yra užsilikę nemažą gražių

prisiminimų iš tų dienų prieš maždaug 35-40 metų, kada Čikagoje virte virė lietuvių kultūrinis gyvenimas ir kuomet dar reikėsi pirmosios emigrantų kartos žmonės, kurie pamažu iš jo buvo išstumti.

Tačiau jų veikla buvo didžiulė, jau pradedant 20-jo šimtmečio pradžia, kai Čikagoje gyvavo apie 20 muzikinių vienetų, tuo tarpu dabar turime tik gal 5-6.

Kur dingo tie žmonės pilni K. Steponavičiaus bei kitų ano meto veikėjų entuziazmo, kurie jaustų pareigą burti tautiečius į muzikinius bei kitus kultūrinius vienetus?

Tai geras klausimas, minint žymiojo Amerikos lietuvių kultūrininko, muziko Kazio Steponavičiaus gimimo 100-ją sukaktį.

Žinome, kad 2006-siais po 15 metų pertraukos vėl įvyks Š. Amerikos lietuvių dainų šventė Čikagoje. Jos dienomis būtų gera proga plačiai prisiminti K. Steponavičių (sekančių metų vasarą minėsime jo 30-ją mirties sukaktį), nes šis muzikas buvo dviejų pirmųjų (1956 ir 1961 m.) JAV ir Kanados lietuvių dainų švenčių vienas dirigentų, o 1958-siais dirigavęs PLB Seimo New Yorko Carnegie Hall koncerte.

Edvardas Šulaitis

(Atkelta iš 7 psl.)

JONAS KUPRYS...

spauštuvėje ir prie kitų leidinių, (o jų anksčiau ten būdavo gana daug spausdinama) ir taip užsilikau iki šių dienų” – kalbėjo jis.

Dabar be Jono “Draugo” spauštuvė būtų sunku įsivaizduoti – jis ne tik paruošia ir prižiūri pačio dienraščio spausdinimą, bet maketuoja žurnalus bei kitus čia spausdinamus didesnius ar mažesnius leidinius, o be to taisy ir gendančius kompiuterius ir pan.

Baigęs prestižinę jėzuitų vedamą St. Ignatius gimnaziją, Jonas vėliau studijavo biologijos mokslus ir juos baigė. Tik tada jis dar įsigijo ir antrąją – fotografijos specialybę, nors ir šioje šakoje tiesioginiai nederbo.

Tačiau foto aparato jis iš rankų neišleido nuo jaunystės dienų. Ir šiandien jį su juo Joną dažnai matome lietuviškuose renginiuose, kur jis fiksuoja įvairias kultūrinio ar visuomeninio gyvenimo akimirkas.

Jonas apie dešimtį metų buvo ir anglų kalba, bet lietuviška tematika leidžiamo *Observer* žurnalo techniniu redaktoriumi, kuris irgi buvo spausdinamas “Drauge”. Šis leidinys buvo skiriamas lietuviškai mažai arba visai nemokantiems mūsų tautiečiams bei amerikiečiams. Iš jo sužinojome, kad šį leidinį yra planuojama ateityje atgaivinti.

RAŠYTOJIA. KAIRIUI ĮTEIKTAS

LDK GEDIMINO ORDINAS

Kaip jau buvome anksčiau rašę, Lietuvos Respublikos prezidentas savo dekretu Vasario 16-sios, Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga už nuopelnus Lietuvos respublikai valstybiniais ordinais ir medaliais apdovanojo visą eilę Lietuvos ir užsienio valstybių piliečių.

Jų tarpe buvo ir čikagiečio, rašytojo, pedagogo, visuomenės veikėjo Anatolijaus Kairio pavardė. Kadangi jis pernai savo 90-ji gimtadienį atšventęs kūrėjas negalėjo vykti į Vilnių ordino atsiimti, ordinas buvo atsiųstas Lietuvos gen. konsulatui Čikagoje. Gen. konsulas Arvydas Daunoravičius su A. Kairiu sutarė ordino įteikimo datą, kuri buvo kovo 21 d. Tą dieną į konsulato patalpų nuvykusiam rašytojui, A. Daunoravičius perdavė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžius su Lietuvos Respublikos prezidento dekretu.

Įteikiant ordiną gen. konsulas perskaitė dekretą ir atliko įteikimo ceremonijas. Įteikimo iškilmėse dalyvavo ir JAV LB kultūros Tarybos buvusioji pirm. Alė Keželienė ir dabartinė pirm. Marija Remienė.

Edvardas Šulaitis

Parduodu melsvus tautinius rūbus 6 - 8 num. ir kankles.

Tel. nr. 440-842-0967

VOKIETIJA

GINNAZIJOS MOKINIAI GERBIA ŽUVUSIUS

Lygiai prieš 60 metų, 1945-ųjų gegužės 8-ąją, įvykusi nacistinės Vokietijos kapituliacija daugelyje valstybių švenčiama kaip daugiausiai per žmonijos istoriją gyvybių nusinešusio Antrojo pasaulinio karo pabaiga. Vakarų valstybės gegužės 8-ąją švenčia kaip demokratijos pergalę prieš autoritarizmą. Į Sovietų Sąjungą žinia apie vokiečių kapituliaciją atkeliavo diena vėliau – gegužės 9-ą. Ten kasmet tą dieną buvo švenčiamas komunistinės diktatūros laimėjimas. Tik Vidurio Europos piliečiai karo pabaigos nešventė. Sovietų Sąjungos okupuotos ar į jos įtakos zoną patekusios šalys kentėjo dar beveik penkis dešimtmečius. Šimtai tūkstančių tremtinių, partizaninio karo aukų, disidentų, žuvusių nuo bolševikinio teroro yra tragiškiausias to pavyzdys.

Todėl, kai svarbiausių ir įtakingiausių pasaulio valstybių vadovai šių metų gegužės 9-ąją Maskvoje švęs tiek Vakarų demokratijos, tiek ir komunistinio režimo pergalę, mes, Vasario 16-osios gimnazijos mokiniai, savo mokykloje pagerbsime visas šio tragiškojo žmonijai karo aukas. Tas, žuvusias iki gegužės 8-osios, ir tas, žuvusias jau vėliau, apie kurias pasaulis taip dažnai užmiršta.

V16gim-info

DIRVAI AUKOJO

Lietuvių Tautinis Kultūros

Fondas, Chicago, IL 3,000

ALTS Bostono skyrius 2,000

A.Muliolis, Euclid, OH 50

K.Černis, W.Bloomfield, MI . 45

H.Bagdonas, Oak Lawn, IL .. 45

J.Stankaitis, Chesterland, OH . 20

J.Šlapelis, Euclid, OH 5

A.Suzelis, Newton Falls, OH . 5

M.Monkus, Chicago, IL 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

Real Estate for Your World

Ričardas Širvinskas

440 257-5033

A. † A. JUOZAS ŠONTA, M.D.

Mirė 2005 m. balandžio 26 d., sulaukęs 83 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Panevėžyje. Gyveno Akron, Ohio, nuo 2004 m. spalio mėn. pas dukrą Čikagoje. Amerikoje išgyveno 56 metus, žmona Teklė yra mirusi.

Nuliūdę liko: sūnus Kęstutis su žmona Aldona, anūakai Liana ir Romas; duktė Birutė Šontaitė-Krukovskienė su vyru Eugenijum; brolis Vytautas Lietuvoje bei kiti giminės.

Velionis priklausė: American Medical Association, Ohio Lietuvių gydytojų sąjungai ir Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungai.

Vietoj gėlių prašom aukoti “Lietuvių vaikų vilties” draugijai.

A.a. Juozas buvo pašarvotas balandžio 29 d. penktadienį, nuo 3:00 iki 8:00 val. vak. Petkaus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont, IL. Taip pat šeštadienį, balandžio 30 d. Nuo 9:30 iki 10:00 val. ryto. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, kur buvo aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionis buvo palaidotas Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Nuosirdžiai dėkojame giminėms, ir draugams už dalyvavimą laidotuvėse.

Nuliūdę Birutė ir Kęstutis Šontai

Vilniaus “Kamanės” krepšninės paminėjo savo dešimtmetį. Jos kiekvieną šeštadienį treniruoja “Lietuvos telekomo” sporto salėje. “Kamanės” kapitonė - Zita Makselytė-Kuzminskienė.

“Kamanės” klubo nuotr.

SPORTO ŽINIOS

ŠALFASS-GOS KĖGLIAVIMO PIRMENYBĖS

2005 m. ŠALFASS-gos kėgliųavimo (bowling) pirmenybės įvyks 2005 m. gegužės 21 d., šeštadienį, Brunswick Zone Bowling Lanes, 2561 Stanfield Rd. (Dundas St. just West of Dixie Rd.), Mississauga, Ont., Kanadoje. Tel. 905-270-8634. Rengia – Toronto LSK “Jungtis”.

Registracija: 2:00 val. p.p.

Varžybų pradžia: 2:15 val. p.p.

Varžybos bus mišrių komandų. Komandą sudaro 4 žaidėjai – mažiausiai viena moteris (ar vienas vyras) turi būti komandoje. Bus išrinkti geriausio žaidimo ir geriausios serijos, vyrų ir moterų laimėtojai.

Starto mokestis: 25 dol. asmeniui (3 žaidimai, batų nuo-

ma, lengvi užkandžiai).

Informuoja ir registraciją iš anksto arba vietoje priima: Raimundas Šiaučius, tel. 416-626-5184; e-mail: rsiaucn207@rogers.com

Papildomai – Rimas Kuliavas, LSK “Jungties” pirm., tel. 416-766-2996; fax: 416-766-5537; e-mail: rimas@kuliavas

Visi lietuviai kėglioautojai kviečiami dalyvauti.

Toronto LSK “Jungtis”, ŠALFASS Centro valdyba

“Lietuvos rytas” laimėjo ULEB taurės turnyro finalo rungtynes ir iškovojo vietą svarbiausiame vyrų turnyre - Eurolygoje. Vilniaus “Lietuvos telekomo” krepšininkės moterų Eurolygoje užėmė trečiąją vietą. Tačiau abiejų klubų pergalės pagal įstatymus vertinamos skirtingai. “Lietuvos rytas” tą pačią dieną, kai laimėjo ULEB taure, sužinojo, kad už pergalę antrame pagal rangą Senojo žemyno turnyre gaus 240 tūkst. litų premiją. “Lietuvos telekomas” už trečiąją vietą elitinėse varžybose pagal įstatymus turėtų negauti nieko.

Finišavo vienuoliktasis Lietuvos moterų krepšinio lygos (LMKL) čempionatas. Šeštą kartą iš eilės čempionių titulą apgynė Vilniaus “Lietuvos telekomo” krepšininkės, vakar Marijampolėje 82:73 laimėjusios trečiasias finalo rungtynes ir tuo pačiu seriją 3:0 prieš “Arvi” ekipą.

Lietuvos vyrų krepšinio

lygos (LKL) čempionate prasidėjo pusfinalio kovos. Pirmieji į aikštę Kauno sporto halėje išbėgo “Žalgirio” ir “Šiaulių” krepšininkai. Rungtynes 106:75 laimėjo Kauno komanda ir serijoje iki dviejų pergalių pirmauja 1:0. Tai buvo penktoji šį sezoną “Žalgirio” pergalė iš šešių galimų prieš “Šiaulių” komandą.

Į Vilnių grįžusias moterų Eurolygos prizininkes Vilniaus “Lietuvos telekomo” krepšininkės pasitiko būrys austruolių, dūdų orkestras, o iš Vilniaus oro uosto baikeriai išvežė jas galingais motociklais.

LKL ketvirtfinalio trečiame mače Vilniaus “Sakai” namie 91:62 sutriuškino Kėdainių “Nevėžį” ir, laimėję seriją 2:1, pateko į pusfinalį, kuriame jų laukia Vilniaus “Lietuvos rytas”.

Tarptautinės sportinių šokių varžybos “Gintarinė pora” paminės savo keturiasdešimtmetį. Lietuvos nu-

sipelnusios trenerės, Kauno sportinių šokių klubo “Sūkurys” vadovės Jūratės Norvaišienės teigimu, šios varžybos yra vienos ilgaamžiškiausių ne tik Baltijos šalyse, bet ir Europoje. Savaitgalį Kauno sporto halėje varžysis daugiau nei 400 porų iš 10 Europos šalių. Pagrindinis konkurso akcentas - Tarptautinės sportinių šokių federacijos (IDSF) pasaulio reitingo varžybos.

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!

794 East 185th St. • 216-531-6720

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linus Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

**William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt**

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)